

Postafiók 151
Közlöny
Helyi hírek
Nemzetközi hírek
Külföldi hírek
Sport
Közértesítések
Helyi hírek
Nemzetközi hírek
Külföldi hírek
Sport
Közértesítések

UJ KELET

ZSIDÓ NAPILAP

Ára 5 lej
Főmunkatárs: dr. Márton Ernő
Főszerkesztő: János Ferenc
Bucaresti szerkesztő: Hászai Ernő
Strada Cobălcescu 62.
Péntek, május 27.
1938-5698. I. j. 26.
XXI. évf., 118. szám.

Árulás, társadalmi rend elleni cselszövés és lázadás büntetlenség vádjával:

Ötől-huszonöt évig terjedő kényszermunka kiróvását kérte a katonai ügyész Codreanura

Násifelórást vádbeszédben sorolta fel Radu Ionescu őrnagy a vádpontokat és bizonyítékokat a volt vasgárd vezére ellen

Bucaresti, május 26. A Codreanu-per mai tárgyalásán Cosmovici ügyvéd a bizonyítékul szolgáló iratok ügyében szólal fel és más szakértői vizsgálat elrendelését kéri annak megállapítására, hogy az egyik terhelő levél kitől származik.
Codreanu: Az egyik súlyos vádpont, amit ellenem emeltek, egy levélre alapszik, amelyet az iratok között találtak. Kérem, idézzék be Tamir és Marinescu nevű egyéneket, akik felvilágosításokat adhatnak a szóbanforgó levél ügyében.
Ionescu ügyész: Hagyja, hogy a törvény-

szék döntse el, szükség van-e a nevezettek beidézésére.
Hentescu ügyvéd ragaszkodik Tamir és Marinescu beidézéséhez és ugyancsak irászakértői vizsgálat elrendelését kéri.
Lizetta Gheorghiu csatlakozik a védelem kérelméhez.
Ezután felfüggesztették a tárgyalást, majd az elnök bejelentette, hogy a törvényszék elutasította a védelem kérését. Közölte azt is, hogy lefoglalja azt a könyvet, amelyből különböző idézeteket olvastak fel a védők a tárgyalás folyamán.

tett. Mi célja volt bűnös tevékenységüknek, kinek használt? Bizonytal nem az országának, hanem ellenségeinek.

Ki volt Codreanu?

— Es ki volt ez az ember, aki azzal az igénnyel lépett fel, hogy a román nacionalizmust képviseli? Honnan eredt? Mit képvisel ez az ember, milyen személyi értéke volt? Ismernünk kell ezt az embert. Corneliu 1899-ben Ion Zelninski és Eliza Brauner fiaként született. Nem fogok a Coniac és Antek családokról beszélni. Nem fogom fajtisztaságukat, vagy tényleges etnikai származásukat elemezni. Csak meg fogok állapítani két ténnyt:

a vádlott születésekor apját Zelninskinek hívták, tehát Corneliu is erre a névre hallgatott. Születése pillanatában Corneliu apja nem is volt román állampolgár. Csak 1903-ban kérte és nyerte el a román állampolgárságot. Tehát Corneliu Codreanu Zelninski idegen állampolgár fia volt születése pillanatában.

Miszticizmus, az az obszcuritás, amiről a személyesen általa előkötött, vagy sugalmazott kegyetlen tettek tanuszkodnak, ellenségeinek, azok feleségeinek, gyermekeinek házállal való fenyegetése, mindezek nem román megnyilatkozások.

A román nyílt, vidám, élni vágyó, a román jó természet.

Hogy ezek a megnyilatkozások szerves idegenség jelleget viselnek magukon, magával hozott tulajdonságok, ez nyilvánvaló. Zelninski és Eliza Brauner fia olyan erkölcsöket és szokásokat vezetett be Romániába, amelyek idegenek népünk lelkiétől.

A mesterségesen keltett legenda

— Milyen felbuzdultsága van a fiatal Codreanunak? Senki sem állította, hogy az iskolában különleges képességeiről tett volna tanúságot. Mit tett iskolai élvégzése után, milyen hivatást vállalt?

Semmit, egyáltalán semmit.

A felfuttatásról hálvány emlékeivel szolgált, nem tudom, melyik járásbírósgón kifejtett ügyvédi tevékenységéről.

Ilyen embernek voltak olyan igényei, hogy tökéletlenségével megsemmisítsen egy könyvvel való dolgot, törekvő és szorgalmas nemzedéket.

Nevetséges, ha csak nem túl szomorú. Codreanu sohasem volt a szónoki megnyilatkozások embere, nem jelent meg gyűléseken, nem beszélt a néphez, olyan elővigyázatosságot mutatott, amely az önfenntartás ösztönéből és az alacsonyrendűség érzéséből eredt. Mindenkor tartózkodott attól, hogy nyilvános próbának vesse alá magát, hallgatott, rejtőzködött, ő maga ápolta a személye körüli titokzatoságot, ő költötte a legendát, amely kényelmesebb volt, mint a leplező napfény.

Az „író” és a „bölcselelő” öt mondása

— Codreanu értelmiségi megnyilatkozásai igen korlátozottak: néhány körrendelet, néhány levél. Egy könyvet is kiadott, minek kéziratát nagyon szeretném látni. Mindazonáltal találunk néhány sajtókezelt papíra vetett emlékeztetést. Ezekből az látszik, hogy Codreanu filozófus volt szabad óráiban. Ezen

Egy és félórás vádbeszédet tartott az ügyész

Az elnök ezután az ügyésznek adta át a szót, vádbeszédének megtartására. Ezt meg előzőleg Cosmovici ügyvéd újból kérte a törvényszéket, hogy változtassák meg a Codreanu ellen emelt vádak minősítését.

Ionescu ügyész vádbeszédben a következőket mondatta:

— Csak most jutottunk el tulajdonképpen a per tényleges anyagához, mert eddig a vádlott híveinek tanuvallomásai töltötték ki a tárgyalás idejét, akik a vádlott magatartását igyekeztek igazolni. Idézeteket olvastak fel a vádlott „A légionáriusoknak” című könyvéből, de ebből a könyvből nincsenek az idézetek, ami kedvező lehet a vádlottnak, hanem azt is, ami terhelő rá nézve. Milyen értéke lehet azoknak a vallomásoknak, amiket a vádlott hívei tettek itt a védelem tanúiként? Mindannyian előre kialakított nézetekkel jöttek ide. Csak most érkeztünk el olyan tényeknek a megítéléséhez, amelyek a fiatalok megméltetésére és megrontására irányultak. A vádlott eddig a hatóságok türelmére épített. Ez azonban nem mehet így tovább. Ezért el kellett, hogy jöjjön a megtorlás ideje. Oly sokszor káromolta a vádlott Averescu marsallt, Miron Cristea patriarkát, az illusztris Iorga professzort és az ország többi vezetőit. Milyen minőségben tette ezt a vádlott? Milyen különleges érdemek jogosították fel arra, hogy mindenkit megrágalmazzon?

— A legnagyobb szabadságot akartuk biztosítani a vádlott számára, hogy érveit kifejthesse. Tul sokat hivatkozott a múltban az illúziósekre. Szó esett itten a vádlott könyvéről, amit ő is úgy állított be, mint felfogásának és érzelmeinek tükrét. Ebben a könyvben van egy fejezet, amelyben leírja az általa és társai által 1923-ban bizonyos miniszterek ellen szőtt összeesküvést. Rámutat arra, hogyan folyt le akkor a vizsgálat, amikor a talált fegyverekről és azon személyekről volt szó, akiknek gyilkolnók kellett. Codreanu maga tette fel a kérdést magának: Mit csináltak? Vallják, vagy sem? Mi lehet a megfélemlítő érdekeim számára? Ime tehát, milyen szempontokat tartott szem előtt saját bevallása szerint.

Ebből kiténik állításainak értéke. Híveit felszólították, hogy tegyenek előttünk hitvallást vezérük mellett. Mi akartak mondani ezek az emberek? Természetesen, hogy a legelőször előre meghatározott lelkiállapotban jöttek ide.

Es mit mondtak? Egyszerű szubjektív véleményeket.

Egyszerű személyes és érdekelte véleményeket. Milyen pert tárgyalunk ma? Vajjon valami véletlenségről van szó? Vajjon holmi kihágásról van szó? Nem!

Olyan bűnös tevékenységről van szó, amit egy ember kezdeményezett, előkészített és az évek során kifejtésztett.

Harc a nyersanyagokért

Tul a politika üzemén, a nyilatkozatok és beszédek özőnétől megkímélve, a titokzatosság átylaiba burkolózva, folyik az a küzdelem, amely a világ jövő felosztását eldönti. Ez a küzdelem nem a sajtóban folyik és egyelőre nem is hartereken dől el. Harcterei kísérleti állomások és laboratóriumok; fegyverei retorták és mikroszkópok; nyelve kémiai formulák és egyenletek. A nép széles rétegei előtt ismeretlenül, csupán a tudósok és az ipar vezetői részéről megközelítve folyik a kísérlet a nyersanyagok mesterséges uton való előállítására, hogy ezáltal függetlenségüket a gyarmati országokkal szemben megőrizhessék. A fegyverkezési iparral karöltve dolgozik a pótlékanyagkutatás, hogy ne csupán békében őrizzék meg az államok függetlenségüket más államokkal szemben, de háborubban is előállíthassák mindazokat az anyagokat, amikre a hazai felszerelési iparnak szüksége van.

A nyersanyagokért és a más kontinentektől való függetlenségért folyó harc manapság kezdődött. Kukorica, krumpli, dohány, cukor, — mindezek olyan termékek, amelyek más földrészeiről származnak s amiket az utóbbi évszázadok folyamán telepítettek át hozzánk. Mivel a nyersanyag kérdése ezelőtt nem volt olyan időszerű, mint ma, ezért rendszeresen nem is kerestek új utakat. A szerves vegytan megalapítója Wöhler végzett ebben a vonatkozásban igen nagy horderejű munkát. A huszadik század hatalmasan megnőtt vegyipara, a gazdasági blokádot bevezetett világháború, a gyarmatok új elosztása és számos állam önellátási törekvése azok az indítékok, melyek abban az irányban a lehetőségeket megnyitották. A nyersanyag-problémát politikailag gyarmatok követelése, gazdaságilag pedig a pótlékanyagok keresése fejezte be.

Az érdeklődés előterében ma — egyrészt, mert ezen a téren a legfejlettebb a haladás, másrészt, mert ezek a nyersanyagok a legszükségesebbek, — a szőjabab, a mügyapot, a müselyem, a benzin és a kaucsuk áll.

A szójababból ételolajat és tápszert nyernek, azonkívül olyan fehérje anyagot tartalmaz, ami különböző vegyi termékekhez szükséges. A szójabab világkereskedelmi mennyisége ma körülbelül 150 millió tonna. Ebből Kínára 73, Mandzsukóra 50, Amerikára 3, Japánra 4 millió tonna esik. A fennmaradó rész más ázsiai államokra oszlik el, Japán főszempontja Mandzsukó elfoglalásakor Mandzsukó szójabab termelésére irányult. Az utóbbi időben főleg az Egyesült Államokban és Szovjetországra szorgalmazzák a szójabab termelését. Európában a Balkán-országok talaja és éghajlata bizonyult alkalmasnak szójabab termelésére. Németország Balkánra irányuló gazdasági expanzióját többek közt a szójabab is magyarázza. Csehszlovákiában Kelet-Szlovénia és Ruszinszko alkalmasak szójabab termelésre. Itt természetesen a szójabab-termelés még kísérleti stádiumában van.

A textilipar terén a gyapju és a selyem mesterséges előállítása valóságos forradalmat jelent. A mesterséges anyag ma már háttérbe szorítja a természetes anyagot s jöllehet ezekben az anyagokban igen nagy a kereslet, egyáltalán nincs messze az az idő, amikor a gyapju, a gyapot és a selyem természetes nyérése nem lesz gazdaságos. Az utóbbi időben a mügyapot előállításában egész sor javítást iktattak be, amelyek nemcsak a minőséget emelik, hanem magát a termelést is

MAJUS 26.

atalos sajtóügynök... szonnyú óra alatt... órák között... katonai repülőgépek... magasságban... három... terület felett. A... volt felszerelve és... timent el. Röviddel... felett jelent meg... hét kilométerre a... an repült, a benne... figyelmesen vizsgál... ki van zárva... y — e, hogy véletl... erületre, mert ezen... látható. A határ... agy aggodalomban... megismétlődő csele... hogy ezekkel pár... eteket is végeznek... szudatánemeket te... gal, amely mello... eg a határvonalat... építene a szudeta... kossa a német la... annál is inkább... emmi ilyen termé... nik.

kozta Cedillohoz... tábornok utolsó... amikor az Egye... eltt repülőgépeit... ták.
gy a zendülők le... hervationatot, amely... mpico felé tartott.

A jaffai... edben

25. A jaffai zsi... összejövetel... aratot megöl... ggesítettek. Je... aban rálöttek két... társaságokcra... és súlyosan meg... adótt. A terroris... sokat vezetnek a... zsi települések el... a rendőri erőket... ek egy rendőrt... bítottak. Egyiket... bb, a másik esz...

a legutóbbi inc... ok megtöltötték... óra között a la... jék. Jaffában és... ztatást eszközö...

anyja... teg

Octavian 83 éves... óriumban felszák... biznak felépülé...

SPORT

on Nord

ómánia válogatott... 15.000 néző előtt... rkozott az angol... A mérkőzés 2:2... végződött. A ro... t Barátky rugta...

UJ NYOMASA

IMAT

sékel.

szá

szá

gazdaságosabbá teszik. Hogy a természetes nyersanyagokat mily mértékben szorítják ki az iparilag előállítottak, a következő számok illusztrálják a világ gyapjú és selyem termelését illetően:

	1932	1933	1934	1935
Nyersgyapjú	1710	1668	1656	1656
Fagyapot	59720	57180	51520	51750
	61430	58848	53176	53406
Nyersgyapjú	9830	12889	22562	53023
Nyersselyem	—	58384	56030	49900
Műselyem	—	311220	361940	462000

A műgyapjú termelése ugyanolyan magas, mint a nyersgyapjúé és gyapoté, a műselyem termelése viszont messze felülmúlja a nyers-selyem termelését.

A legtöbb figyelmet szentelik ma a benzín gyári uton való előállításának. A benzint petróleumból, újabban pedig szénből is nyerik. A benzín mint hajtóerő és olaj évről-évre egyre nagyobb jelentőséggel és ezért minden ipari államban nélkülözhetetlen. A közlekedés motorizálása miatt a benzín ma az egyik legfontosabb nyersanyag. A műbenzin előállításával kivétel nélkül majdnem minden államban foglalkoznak. A nyers benzín termelésével szemben a műbenziné nagyon drága. Viszont ez is a kutatás fejlődésének a kérdése csupán.

Rövid idő óta a közérdeklődés előtérben a kaucuk mesterséges előállítása áll. Erre a problémára Bata hívta fel a figyelmet s a kérdéssről azóta rengeteg írtak. A kaucukot a trópusi fák tejnedvéből állítják elő s nem csupán pneumatik s különböző vegyi és orvosi műszerek előállítására, hanem gázalarcok készítésére is alkalmazzák. Csehszlovákia például évente 120 ezer tonna kaucukot visznek be. Németországban mesterséges uton előállított kaucukpótlékok, ami mindenesetre huszszor olyan drága, mint a nyerskaucuk. Oroszországban szeszből állítják elő a kaucukot. Ez az eljárás majdnem olyan gazdaságos, mint a nyerskaucuk előállítása. Azonkívül próbálnak kaucukot nyerni a kaucukszerű nedvvel rendelkező növények termelésével. A kaucuk gazdaságos előállításának kérdése is a fejlődés, amit valószínűleg a legkövetkező időkben kell megoldanunk.

A nyersanyagok mesterséges előállításának kísérlete igen nagy számban szakembert foglalkoztat. Emellett szakadatlanul újabb nyersanyagok kutatásával kísérleteznek. Ezeknek a kísérleteknek eredményeit egyelőre még titokban tartják, mivel még nem eléggé értek ahhoz, hogy ipari üzemet szervezzenek a kísérletek-re. Korántsem vagyunk távol attól az időtől, amikor ezek a kérdések olyan éles formát öltenek, hogy feleslegessé válik a gyarmatok követelése. Természetesen a nagy gyarmati hatalmak, akik ma az egész világ szállítói, ezt a fejlődést nem nézik tétlenül és minden törekvésük a pótlékipar megszüntetése. Ezen a ponton ismét jelentkezik a tudomány Janus arcúlatá, amely fejlődésével képes monopóliumokat megtörni, a kapitalizmus szolgálatában azonban ugyanakkor a legélesebb konfliktusokat hívja életre.

— Idősebb embereknek, kiknek széklete rendellenes és fájdalmas, sokszor már napi 3-4 evőkanál természetes „Ferece József” keserűvíz is meghozza a megfelelő bélkörülményt és a kielégítő anyagcserét s így jelentős megkönnyebbülést idéz elő. Kérdezze meg orvosát.

— Még tartanak a zavarások Jamaikában. Londonból jelentik: A Jamaika-szigeti zavarások még mindig tartanak. A hatóságok minden fegyverképes kiképzett embert szolgálatra hívtak be. A gazdasági élet csaknem teljesen megbénult. A zendülők számos birtokot kifosztottak.

Felhívás állampolgársági ügyben a szegénysorsu zsidósághoz!

A clujai ortodox hitközség Tanácsadó Irodája felkéri mindazokat a Clujon lakó zsidókat, akik szegénységük miatt eddig nem tudták megszerezni állampolgársági igazoló irataikat, hogy sürgősen jelentkezzenek a Tanácsadó Irodában Clujon, Str. Gen. Berthelot 8. szám alatt, hétköznap d. u. 2-5 órák között, míg vasárnap d. e. 10-1 órák között.

A barátságos skótok birodalmában

Skócia, amely Angliáé és Anglia, amely a skótoké. A tradíciók igazi hazája: Skócia

Edinburgh, május 26. Mibelyt átlépjük a skót határt, egy más világgal ismerkedünk meg. Ráeszmélünk sok mindenre, ami Londonban talán életünk végéig rajtva maradna előttünk. A világbirodalom fővárosában hajlamosak vagyunk arra, hogy Skóciát, mint nagy érdekes tartományt lássuk, anélkül, hogy politikai és társadalmi hagyományainak az érdekességénél nagyobb jelentőséget tulajdonítanánk. Rövid pár nap Skóciában elég ahhoz, hogy egészen más véleményt formáljunk.

Nem szeretik egymást...

Rendkívül érdekes a skótok és angolok egymáshoz való viszonya. Valljuk be őszintén: nem szeretik egymást. Sőt, mondhatnók így is, kölcsönösen küssé „lenézik” egymást. Viszont tudják, hogy nem élnének meg egymás nélkül, hogy sorsszerűen egymáshoz vannak kényszerítve és az ebből adódó helyzetbe bölcsen belehelyezkednek.

Örökké vitás kérdés marad, hogy melyik a hódító és melyik a meghódított? Vajjon az angolok igazták-e le a skótokat, vagy a skótok terjesztették ki hatalmukat Anglia fölé? A külvilág máltán hiheti, hogy az ezeréves küzdelemben az angolok lettek győztesek. A kormány és a parlament Londonban, az angol fővárosban székel. A skót szabadságnak, néhány hagyományos előjogtól eltekintve, véget vetett az egységet teremtő angol kormány. A birodalom világhatalmi súlyát London képviseli, a világ gazdagsága London felé árad, a nemzetközi nagypolitikában az angol befolyás érvényesül, a gazdasági fejlődés inkább az angol népek kedvezett. És így tovább. A látszat igazolására még számtalan példát sorolhatnánk fel. A skótok azonban tisztában vannak azzal, hogy a valóság egészen más képet mutat. A látszat csal! Ha jól emlékszem, ép Walter Elliott, a brit kormány skót minisztere volt az, aki egy nagyon jellemző skót anekdotát mesélt nekünk.

Egy skót Londonba, a birodalom fővárosába utazik, hogy egy magas kormányhivatalnál valami fontos ügyét elintézzé. Amikor visszatér Skóciába, valamelyik honfitársa megkérdezi: „No és sok angollal találkoztál? Mire a hazatért vállvonogatva mondja: „Ugyan dehogyan. Csak a vezető emberekkel volt dolgom...”

Az angol Skócia — a skót Anglia

Ez az anekdóta valóban kitűnően karakterizálja a skótok helyzetét a brit világbirodalomban. E rendkívül mozgó, energikus, tetterős, ambiciózus fajta a kormányban, a közigazgatásban, a nagyiparban, a kereskedelemben, sőt még az irodalomban és a művészetben is, a közélet ugyanzólván minden területén a fontos pozíciók színe-javát elhódította a maga számára. Ha talán igaz is, hogy ma Skóciát Anglia kormányozza, nem kevésbé igaz az sem, hogy Angliát viszont a skótok kormányozzák. Nemcsak Angliát, — az egész brit világbirodalmat. Glasgowban mesélték, hogy a brit dominiumok őt kormányozója közül négy tiszta skót. Ha a híres „Who is what”, a brit hírességek lexikonját, végiglapozzuk, hamarosan felfedezzük, hogy az „igazi angolok”, elenyésző kisebbséget alkotnak. Száz brit közéleti személyiség közül

legfeljebb tíz tiszta angol, legalább harminc skót, míg a többi megoszlik a welshek, az irek és főleg az angol-skót „félvérek” között. Természetes, hogy a két ország szoros kapcsolata a közöttük fennálló állandó népkivándorlás, valamint a társadalmi elkeveredés következtében a skótok és az angolok egyre jobban összevegyülnek. Csakhogy azt látjuk, hogy a skót-angol házasságok leszármazottai ugyanzólván kivétel nélkül a skótokhoz számítják magukat és teljes mértékben átveszik a skót nemzeti érzést és nemzeti büszkeséget. Aki csak teheti, igyekszik skót ösöket kimutani, olyannyira, hogy még a legtisztább angolnak tartott Neville Chamberlain miniszterelnök felesége is nemrégiben kistitkötte, hogy férje ereiben ugyancsak némi skót vér folyik. És ha már miniszterelnökként tartunk, mingyárt hozzátárazhatjuk, hogy az utolsó száz év alatt a brit miniszterelnökök túlnyomó többsége tényleg a skótok közül került ki.

A skótnak szűk Skócia

Es valahogy így is van. A skótok számára országuk határai túl szűkek bizonyulnak. Skóciában az a szokás járja, hogy skót földön több az iskola, mint Angliában — a kocsma. Minden tulzása ellenére ez a közmondásszerű megállapítás jól jellemzi a skót nép tulajdarád művelődési vágyát. Annyi műveltséget, tudást, gyakorlati képességet halmoznak fel magukban, hogy — világgá kell menniük... Mindennek érvényesítésére saját országuk nem nyújthat elég teret. Edinburgh a világ talán egyetlen nagyvárosa, mely kizárólag a művelődésből és a művelődésnek él.

„Edinburghnak egyetlen ipara van” — mondták nekem a skót fővárosban: „a nevelés, a tanítás, a népművelés”. És valóban, e félmillió város igazi jellegét a legkülönbözőbb iskolák, a hatalmas kiadóvállalatok, a híres nyomdázatok, a világszerte becsült tudományos intézetek adják meg. A kivándorlók eleven áradata révén a skót műveltség szétözlök az egész brit világbirodalomban. Ha csak a mai Skócia földrajzi határait tekintjük, a skót egy kis ötmillió nép. De ha összszámolnánk az egész világba szétszóródott skótokat (ami gyakorlatilag persze lehetetlen), kiderülne, hogy legalább tízszor annyian vannak. A brit dominiumokat a skótok népesítették be és építették ki. Ausztrália, Kanada, Dél-Afrika és Új-Zéland éppúgy skót munka és szorgalom révén lettek naggyá, mint ahogy az Amerikai Egyesült Államok nagyszerű fejlődésében is a skótok játszották a legnagyobb szerepet.

A nemzeti határvonal ma változatlanul fennáll Anglia és Skócia között, faji határvonalról azonban már alig lehet szó. Anglia lakosságának a tiszta angol szársz fájhoz már éppoly kevés köze van, mint a skótoknak országuk keletárához, melyre oly büszkén hivatkoznak. Annál érdekesebb, hogy a hagyomány, a környezet és az életfelfogás különbözősége mégis mennyire kihat a két testvérország népének egy-iklő, mint belső karakterére. A szikár, zárkózott angol szemben a tagbaszakadt skót sokkal nyitabb, kedélyesebb, közlekedőbb. A társadalmi elkülönülést — az angol életnek ezt a végsőig kifejlesztett sajátját — Skóciában nem ismerik. Magánéletükben jóval demokratábbak a demokrata angoloknál. Legfeljebb nemzeti érzékre büszkék. Egy nemzetség leszármazói minden társadalmi különbség mellőzésével összetartoznak. Az őst clan-ok még ma is

LÁP egy

AI rra

AVI Ez

FIZET 1X1

Ime a század legnagyobb felfedezése a láb-fájdalmak gyors és biztos enyhítésére. Az orvosok egyesítették a világ leghíresebb gyógyforrásainak gyógyóit „Saltrates Rodell” elnevezés alatt. Nem kell többé kinlódjon nyilatványkzsmével és fájó lábával. Oldjon fel egy maréknyi Saltrates Rodell-t melegvízben, míg a víz tejszerűvé válik. Amint beáztatja lábait ebbe a tömény-oxigénes gyógyfürdőbe, meggyuladt bokái és fájó lábait enyhülést kapnak. A megkönnyebbülés azonnal beáll. A gyulladá sok eltűnnek. Nem kell többé kinlódjon meggyulladt, kivörösödött, megrepedezett lábával. A lábujak közötti kellemetlen szagu beteg bőr ismét egészséges lesz. Ha vágyik a mielőbbi megkönnyebbülésre kérjen meg ma a legközelebbi drogériában, vagy gyógyszerüzletben Saltrates Rodell-t, ha nem lesz tökéletesen megelégedve, visszakapja pénzét, azonnal és minden vála nélkül.

PONTOS! — 10.000 propaganda csomagot dobunk piacra 10 lejes reklám árban. Kisebbségek meg ma vásároljon egy csomagot! Takarékosági szempontokból vásároljon rendszeres csomagot, vagy dupla családi csomagot!

fennálló nemzetiségi szövetségeiben a legkülönbözőbb rétegek olvadnak össze. Egy MacDonaldd MacDonaldd marad, akár miniszterelnök, akár kikötőmunkás.

Angolból nem lehet skót

Láthatatlan lánc fűzi össze a világ összes MacDonaldjait. Pedig ez sokat jelent. Hiszen egyedül a glasgowi telefonkönyvben öt zsufoit oldalt találtam csupa MacDonalddal. És a MacGregorokból, MacKenziekből, MacIntoshokból legalább ennyi van.

Ha egy skót Angliába jön, 24 óra alatt, ha kedve tartja, felolvadhat az angol népben. Soha többé senki nem fogja kérdezni, hogy skót-e, vagy angol. Egészen másképp van azonban Skóciában. Megkérdeztem egy skót urat, hány nemzedék elegendő ahhoz, hogy egy bevándorolt angol skótnak ismerjenek el. Egész komolyan felelt: Ehhez bizony ezer év is kevés...

Nemcsak a skót nacionalizmus elevenebb, mint az angol, hanem a hagyományok is elevenebben élnek Skóciában, mint angol földön. Ez talán furcsán hangzik, hiszen általában Angliát nevezik a tradíciók hazájának. Azonban Angliában a hagyományok már csak az intézményekben élnek. Szokásokban, ceremóniákban, a századok óta változatlan „pageantekben” nyilvánulnak meg; Skóciában azonban a hagyomány eleven hatóerőként átszövi az egész nép életét. Angliában már nem is emlékeznek arra, hogy volt-e valaha egy angol népi viselet, Skóciában azonban büszkén viselik még ma is a skót harcosok ősi öltözetét, a nemzetiségi színeiben szőtt anyagból, az ugynevezett „tartan”-ból szabott sokrétiú szpiknyát és vállon átvett plaidet. (R. L.)

A XXI. kongresszus dönt a zsidó nép sorsáról

השקל השקל
Váltsátok meg a sékelt

Semmeringen minden hotel és vendéglő bezárja üzemét

Árjásították a stájerországi fürdőhelyeket. A Völkischer Beobachter is beismeri, hogy a Semmering siralmas állapotban van

Bécs, május 26. Aussee fürdő igazgatósága a nemzeti szocialista párt kerületi vezetőségének megbízásából felszólította Aussee és környékének lakosságát, hogy ezidén semmilyen körülmények között ne adjon berbe lakásokat, vagy szobákat zsidóknak. Amennyiben régebből megállapodások, vagy szerződések kötettek zsidókkal, azokat az idei nyárra vonatkozólag meg kell semmisíteni.

Az igazgatóság közelebbében kihangsúlyozza, hogy ez a rendelkezés a stájerországi pártkerületi vezetőség intézkedése alapján történt, amelynek értelmében Stájerországban a zsidók jelenlétét a fürdőhelyeken nem tartják kívánatosnak. A körlevél elismeri, hogy a nagyobb nemzetközi fürdőhelyeken a hasonló intézkedéseket már módosították és megengedték a zsidók nyaralását, különösen a tengerparti fürdőhelyeken. Ausztriában azonban egyelőre bevezetik azokat a rendelkezéseket, amelyek a kisebb németországi fürdőkre vonatkoznak, ahol még ma sem nyaralhatnak zsidók.

Csak természetesen, hogy ezek a viszonyok roppant lecsökkentették azokat a fürdő- és üdülőhelyeknek a látogatottságát, ahol ebben az évszakban is sok vendég fordult meg. Maga a „Völkischer Beobachter” is beismeri, hogy a Semmering helyzete siralmas. A „Pan-hans” hotel és mellékszállodái tátonganak az ürességtől. A négy száz szoba közül mindössze ötben laknak, éspedig kilenc vendég, akik rövidesen szintén el fogják hagyni az európai híri üdülőhelyet. Minthogy a Semmeringet főleg csehek látogatták, bizonyos, hogy a közeljövőben ennek a kiváló magaslati üdülőhelynek nem lesz látogatója és minden hotel és vendéglő bezárhat.

A fővárosi sajtó

Ha Hitler

Bucuresti, május 26. konfliktus különböző politikai világ megkísérte. Radu C. prágai követe, siet helyét és a hét elejéből Prágába utazott miniszter. Pet. miniszter a főváros és állandó összeköttetésben áll a fővárosi miniszterrel. Pet. miniszter a főváros és állandó összeköttetésben áll a fővárosi miniszterrel. Pet. miniszter a főváros és állandó összeköttetésben áll a fővárosi miniszterrel.

Egy lépésre

„Sokkal közelebb a háboru katasztrófájához irati jelentésből kidolgozott nagy volt a velia magatartása. A hagyománya az, hogy és nem hagyja magát ges diplomáciai akció mozgásaiban annyira ban annyira mérsékelte feladta a közömbössé csak nagyon élénk f megmozgassa az egyzetet, — a Csehszlovákia közötti konfliktus so mint azt képzelték, hogy Anglia hirszerzethetetlenül pontos szándékait illetően.

A béke legválsága ez. Egy lépésre álló résétől és ha ma ne repülőgépek nem kat, ha nem vonul a — ez csak Angliának lépett köze a hideg hangsúlyával, amely mert mögötte az a gal. Ne felejtjük el, áll történet konfliktus van felfegyverkezett

De meg volt Csehszlovákia a háboru elkerülése tartást, egy tragikus ritka diplomáciai hirtotta, bebonyozva lenül őrizte meg a telyét és ugyanakkor legszélesebbkörű k kisebbségeknek. A hártja az összes amelyekre hivatkoz ismételtetné Csehszveres bevonulás ge németek megvédés szág számotvetett a előre a helyzet brü. Nem kell azt hinn saiban meggondolat landvagyó. Összes e jól kiszámította és éleslátással választó megnyilatkozások lá katerv hosszú és a lik; csak a végre legjobb taktikai pill továzik és a legbél rejtí szándékait, ha találkozik, ha olyan amelyek véres kock ják a német erő. Mindenesetre biz visszavonulás nem leges taktikai meg nek a Dunamentén vezető előnyomulá csehszlovák állam

„Csak egy lépésre állottunk a világháborútól...”

A fővárosi sajtó a hitlerizmus vereségének tekintve a cseh-német konfliktus pillanatnyi elsímitását

Ha Hitler komoly ellenállással találkozik...

Bucuresti, május 26. A cseh-német konfliktus különböző fázisait a román politikai világ megkülönböztetett figyelemmel kísérte. Radu Crutescu, Románia új prágai követe, sietve elfoglalta államahelyét és a hét elején informálódás céljából Prágába utazott. Virgil Madgearu volt miniszter. Petrescu-Comnen külügyminiszter a fővárosban maradt vasárnap és állandó összeköttetést tartott fenn a bucuresti angol, francia és cseh megbízottakkal, másrészt pedig sűrű időközben informálta a kormány tagjait az eseményekről. Az elmúlt napok izgalma tükröződik vissza a kommentárookban is, melyekkel a fővárosi lapok a történeteket kísérik.

A Curentulban Pamfil Seicaru „Háboru mellett haladtunk el” cím alatt a következőket írja:

Egy lépésre állottunk a háborútól

„Sokkal közelebb voltunk egy új világháboru katasztrófájához, mint az a távirati jelentésből kiderült volna. Hogy milyen nagy volt a veszély, bizonyítja Anglia magatartása. A birodalom diplomáciai hagyománya az, hogy megőrzi hidegvérét és nem hagyja magát híresztelésektől ideges diplomáciai akciókba sodortatni. Ha a mozgásaiban annyira lassu és gesztusaiiban annyira mérsékelt angol kormány feladta a közömbösséget, amely egyébként csak nagyon élénk figyelmet takar, hogy megmozgassa az egész diplomáciai gépezetet, — a Csehszlovákia és Németország közötti konfliktus sokkal súlyosabb volt, mint azt képzelhettük. Ne felejtsük el, hogy Anglia hírszerző apparátusa elképzelhetlenül pontos az egyes államok szándékait illetően.

A béke legválságosabb pillanata volt ez. Egy lépésre állottunk a háboru kitörésétől és ha ma nem dörögnek az ágyuk repülőgépek nem gyújtanak fel városokat, ha nem vonul át a halál hideg ölése — ez csak Angliának köszönhető. Idejében lépett közbe a hideg elhatározottság azon hangsúlyával, amely mindig megfélemlít, mert mögötte az angol birodalom ereje áll. Ne felejtsük el, hogy az Olaszországgal történt konfliktus óta Anglia masszívan felfegyverkezett.

Mikor támad Hitler

De meg volt Csehszlovákia érdeme is a háboru elkerülésében: a szilárd magatartást, egy tragikus sors bátor vállalását ritka diplomáciai hajlékonysággal párosította, bebizonyítva békeakarát. Érintetlenül őrizte meg a cseh állameszme tekintélyét és ugyanakkor késznek bizonyult a legszélesebbkörű koncessziókat tenni a kisebbségnek. A kisebbségi statutum elhárítja az összes lehetséges ürügyeket, amelyekre hivatkozva Németország megismételhetné Csehszlovákia területén fegyveres bevonulását, az enyomott németek megvédésének címén. Németország számotvetett azzal, hogy nem mehet előre a helyzet brúszkírozásának vonalán. Nem kell azt hinni, hogy Hitler gesztusaiban meg gondolatlan és elsietetten kalandvágyó. Összes eddigi akcióit nagyon jól kiszámította és a pillanatot tökéletes éleslátással választotta meg. A spontán megnyilatkozások látszata mögött a munkaterv hosszú és alapos kidolgozása rejlik; csak a végrehajtás villámgyors, a legjobb taktikai pillanatban. De Hitler tévovázik és a legbékésebb látszatok mögé rejti szándékait, ha túl nagy ellenállással találkozik, ha olyan komplikációkat érez, amelyek véres kockázatok közé szoríthatják a német erőt.

Mindenesetre bizonyos, hogy a német visszavonulás nem lemondás, csupán időleges taktikai meghátrálás. Németországnak a Dunamentén és Fekete tenger felé vezető előnyomulási vonala számára a csehszlovák állam fenyegető akadályt ké-

pez, annál is inkább, minthogy külpolitikája Franciaországra és a szovjetre támaszkodik. A cseh hadsereg technikai felszerelését nem lehet figyelmen kívül hagyni, egy kivégzéssel fenyegetett nemzet elkeseredési potenciáját sem. Németország ezt is lemérte Anglia határozottsága mellett, midőn magatartása felől döntött.

A cseh vezetők idegei

„Európa maga fölött érezte Demokles kardját és ha a szál nem szakadt meg, csak annak tulajdonítható, hogy olyan acélból volt, mint a cseh vezetők idegei. A csehszlovák kormány határozott, nyugodt és magabiztos volt végül. A szudétanémek túlzott követeléseire a kisebbségi statutum engedékeny javaslataival válaszolt, a határon túli csapatösszevonásokra egy évjárat behívásával és erőszakosabb megmozdulásra nyilván az egész nemzet mozgósításával. Persze Anglia és Franciaország magatartásának is nagy szerepe van a történetekben.

A történetekből adódó első konklúzió az, hogy a hitlerista politika nagy kudarcot szenvedett. Egy német lap már olyasmint ír, hogy a birodalom „jó szemmel” néz a kérdés méltányos megoldása irányában, bár eddig a berlini kormány kizárólag belső kérdések tekintetében szudétanémek ügyét. Hiba volna azonban azt hinni, hogy a veszély végleg ki van küszöbölve. A prágai kormány hajlandó megadni a szudétanémeknek az állam egységével

A Caola Szappan minden napos használata üdén, fiatalon tartja az arcát, mert finom enyhén habja egyesíti magában egy különleges szappan tisztító erejét és a vitaminus Caola Krém jótékony hatását. Gyengéd illata ellenállhatatlan báj kölcsönöz. A Caola Szappan csodálatos illata az utolsó darabkáig állandó.

CAOLA

és függetlenségével összeegyeztethető koncessziókat. De a hatalmaknak nyitva kell tartaniok szemüket továbbra is, mert a meccs nem fejeződött be — csak elhalasztották.

Kik a légi hadszintér urai?

Franciaország gyártja a legjobb könnyű gépeket. „Potez 63” a világ legtekélyesebb bombavetője. Amerika óriási tempója biztosítja a demokráta államok nagy fölényét. Tengeri repülőgépek a Földközi tenger védelmére

Prága, május 26. A modern légi fegyverkezés technikai problémája három döntő kérdést ismer: a tömeg, a tempó és minőség problémáját. A repülőgépek tömege függ az ipar termelő-technikai erejétől és attól a mértéktől, amellyel az ipar meg tud birkózni a széria-termelésével. Ez pedig szoros összefüggésben van a produkció tempójával, vagyis azzal az idővel, amire szükség van, hogy a prototípusok tervezéséről átmenjenek a szériák előállítására. A nyugati hatalmak

aránt hálás. E két ország légi flottájának ugyanis korlátolt száma káderje van és most becsulata meg magát azt, hogy a nyugati hatalmak nem propagálták kellőképpen az aviatikát és nem csináltak belőle nemzeti ügyet.

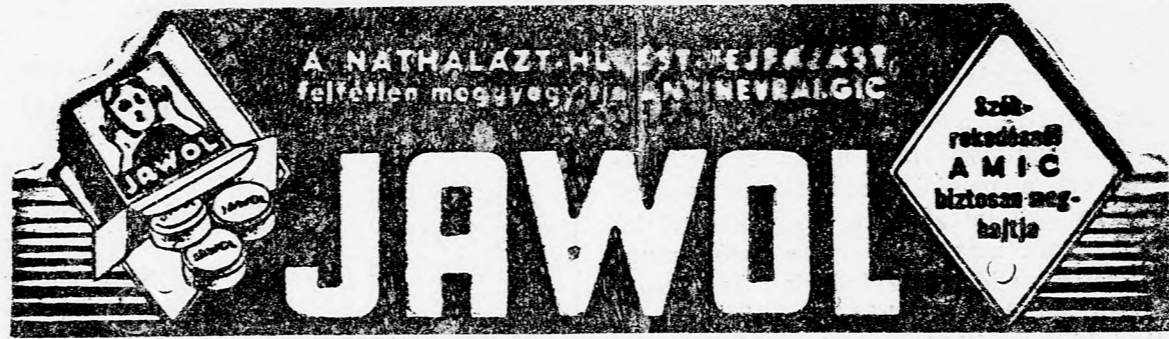
Franciaországban erősen ki van fejlődve a könnyű gépek használata, míg a bombavetők ugyancsak háttérbe szorultak. Angliában viszont a légi haderő nagy tömegei bombavetőkből állanak, míg a stratégiai célokat

retlen. A „Hawker Hurricane” repülőgép a világ leggyorsabb és legfelfegyvertebb repülőgépe. A légiflotta egységes újáépítése még mindig fejlődésben van és emiatt volt szükség az amerikai repülőgépekre, hogy közben kitölthessék a hiányokat. Nagyon valószínű, hogy a közeljövőben az angol légi fegyverkezés hatalmasan ki fog fejlődni és az angol légi hadászati nem sejtett lehetőségek előtt áll.

1927-ig az Egyesült Államok Európa nyugati országaitban főképpen mint nyersanyag-szállító jött tekintetbe. Az Egyesült Államok háborus ipara 1918-ig fejletlen volt: repülőgépeit, valamint ágyúit a francia háborus ipar szállította. A nagy háboru után azonban az Unió háborus ipara erősen dolgozni kezdett és annyira láteljesült, hogy ma nyugodtan lehet bármelyik európai hatalom mellé állítani. Nem véletlen, hogy a nyugati hatalmak a háborus gazdaság kontaktusát azzal szereztek meg, hogy Amerikában repülőgépeket rendeltek. Amerika ugyanis a repülőgépgyártásban különleges helyzetet foglal el és meg lehet állapítani, hogy a modern légi közlekedés alapjait Amerikában vetették meg. Három hatalmas európai légi ipar reprezentánsai az amerikaiaknál tanulta meg a szervezést és a gyártást. Ez a három hatalom: az angol, a szovjetország és a német. 1930 és 1935 között az Unió vezetett ebben a tekintetben, minthogy Amerikában állították elő a legteljesítőképebb stabil motort a hosszutartamu polgári repülőgépek számára. Elsőnk mechanizálta a repülőgép-szériák előállítását és jöhet az amerikai repülőgépipar még nem ment át a tulajdonképpeni tömeggyártásra (évente 1500—2000 repülőgépet gyárt), ellálatási módszerei azonban a tömeggyártás gyorsasága szempontjából a legtekélyesebbek. Nagyipari üzemekbe koncentrálták a gyártást és Glenn Martin, Lockheed, Douglas, Consolidated Aircraft és Boeing cégek szériákban gyártják a repülőgépek tömegeit. Minőség tekintetében az amerikai közép- és nehéz bombavetők felülmúlhatatlanok. Első helyen állnak továbbá az amerikai tengeri repülőgépek, amelyekre az európai államoknak szükségük lehet a Földközi tenger védelme szempontjából.

Van egy típusa az amerikai repülőgépeknek, amely a legjobb fegyverekkel felszerelve óránként 500 kilométert tud megtenni. Ebből a típusból máris igen sok egység áll bármikor a nyugati hatalmak rendelkezésére. Eddig a „Focke G. 1.” volt a leggyorsabb és legharcraemelt repülőgép, amely a párizsi nemzetközi repülőgépkiállításán 1936 őszén szenzációt idézett elő.

Anglia és Franciaország azon igyekszik, hogy átvegyék a repülőgépipar amerikai módszereit. Ez kétségtelenül döntő fölényt fog biztosítani Európa e két szövetségeseinek a levegőben, amely korunk legfontosabb hadszíntere.

e két vonatkozásban nem igényelhetik a vezetést. A szovjetország repülőiparban közel 250.000 munkás van elfoglalva, a németben 120.000, az angolban 60, vagy 80.000, a franciában 40.000.

Azonban hamisan ítélünk meg a helyzetet, ha a nyugateurópai repülőgépipar alapjait a mai gyártást vesszük. Kétségtelen, hogy ezeknek az államoknak tömeggyártásuk fejlődőképes. Anglia és Franciaország repülőgépipara a két állam hatalmas pénzügyi erejére támaszkodik, kimeríthetetlen nyersanyagforrásokra, nagyszerűen képzett munkásokra és végül elsőrendű technikára. A nyugati hatalmak számára a kvalitás problémája megoldódott, mert prototípusaik és standard-típusaik vannak, amelyek a világ legjobb markái. Meg lehet állapítani, hogy a nagyhatalmak repülőgép-felszerelése — Japán kivételével — az elérhető legjobb. Ami fogatékossága a gépek gyártásának még fennáll, abban Anglia és Franciaország egy-

szolgáló könnyebb repülőgépek nincsenek kellőképpen képviselve.

Emellett még különleges hiányok is mutatkoznak. Franciaországban a légi fegyverkezés hosszabb időn keresztül nem kapott kellő pénzügyi támogatást. A produkció számos ízemre volt elforgácsolva, igen sok repülőgépet gyártottak, úgyhogy az egész repülőgépmelés kézműves jelleget kapott. A modern prototípus, ami miatt Franciaországot irigylük, a „Morane 405” számú vadászrepülőgép és a „Botez 63” könnyű bombavető. Csak-hogy ezeket nagyon lassan gyártják és még minosen benne az ugynevezett széria-termelésben.

Angliában viszont nagyon tökéletesen használják ki a termelési kapacitást. Nem tudtak meggyezni, melyik típusból állítsanak elő szériákat, sokat kísérleteztek és itt is hiányzott a termelési egysége. Ami azonban a technikát illeti, Anglia ugyancsak ve-

SPORT

Junius 12-én Oradean konferenciára ülnek össze a zsidó sportegyesületek vezetői

CLUJ, május 26. (Az Uj Kelet tud.) A transzilvániai zsidó sportegyesületek közössége már régebbi idő óta tervezi konferenciát összehívását, amelynek tárgya a zsidó sportegyesületek közös munkaprogramjának kidolgozása volna. Hosszabb előkészítés után végül is a konferencia időpontját június 2-ben állapították meg és ezt Oradeana tűzték ki. Az oradeai Makkabi sportegyesület elnöksége meg is kette az előkészítést a delegátusok fogadása és elszállásolása ügyében, egyidejű-

leg pedig megtette az illetékes hatóságoknál a lépéseket a szükséges engedélyek megszerzése végett.

Az oradeai hatóságok a szokásos előzetes engedéllyel kezelték a Makkabi körét, a június 2-i Hősök napja miatt azonban más időpont választását ajánlották. Így az illetékes szervek a konferenciát új időpontjára június 12-re tűzték ki.

Az elhatározásról külön értesítik a zsidó sportegyesületek elnökeit.

Teljes a zürzavar a román labdarugó sportéletben

Cluj, május 26. (Az Uj Kelet tud.) Amióta a labdarugószövetség ismeretes, sok viharra okot adó határozatát meghozta, amely szerint a Nemzeti Bajnokság első osztályának mezőnyét tizenkettőről huszra felemelte, a román labdarugóélet a legteljesebb bizonytalanság és zavar jellemzi. A felhígított mezőnyű bajnoki küzdelem érthetőleg nélkülözte az eddigi érdeklődést és így az egyesületek alapos anyagi kárt szenvedtek. A higitás következtében nemcsak anyagiakban veszítettek az egyesületek, vesztettek erkölcsiekben, vesztettek sportértékben is. A régi kipróbált tudás együttesek nem fektettek komoly súlyt „beprotezsált” ellenfeleik mérkőzéseire és a törekvő ujoncok helyenként alapos meglepetésekkel szolgálták. Így fordulhatott elő, hogy a szezon végére olyan régi multu, komoly futbalcsapatok, mint a NAC, Universitatea, Juventus, stb. ma minősítőmérkőzést kell játszani, hogy méltó helyeiket Románia legjobb futballegyüttesei között a jövőre ismét tizenkettőre apadt mezőnyben biztosítsák.

A labdarugószövetség hamarosan belátta ugyan a felhígítással elkövetett hibáját, azonban korántsem állítható, hogy ennek tanulságait levonta volna. A román sportélet berkei újabb és újabb „esetek” nyugtalanítják, amelyek a szövetségi vezetést tehetetlenségük bizonyítják.

A Jiu-Phönix mérkőzés eredményét a Nemzeti Bajnokság bizottsága megsemmisítette, mert megállapítást nyert, hogy a Jiu felfüggesztés alatt játszott. Ezt a tényt a Nemzeti Bajnokság Bizottsága bizonyítékok alapján megállapította. Különböző, kulisszámögötti intervenciókra azonban a fellebbviteli bizottság dezavualta az első fórumot és a közben, a Phönixnek odaítélt két pontot visszavette.

A NAC—Kinizi mérkőzés eredményét is megsemmisítette a Nemzeti Bajnokság Bizottsága, mert megállapítást nyert, hogy a Kinizi nem küldte be idejében egyik előbbi mérkőzésének elszámolását kimutatását. Itt az illetékes bizottság ugyancsak bizonyítékok alapján hozta meg döntését. Újabb kulisszámögötti intervenciók hatása alatt a fellebbviteli bizottság azonban újból dezavualta az elsőfokú bíróságot és visszaadta a bizonyára jogosan elvett pontokat a Kinizsinek, amely így elkerülte a minősítő torna kockázatos küzdelmét. Ezek után természetesen a közben a negyedik helyen megingathatatlan látzó negyedik helyről a Phönix bejelentette, semmint a minősítő tornán résztvegyen, visszalép a Nemzeti Bajnokság küzdelméről.

A múlt vasárnap játszották le Oradean a Crisana—Sportul Studentesc mérkőzést, amelyet a Crisana nyert meg 2:1 arányban. A játékvezető jelentése alapján azonban a mérkőzés utolsó kilenc percét megsemmisítették, mert amikor a játék 1:0-

ra állott, a Sportul Studentesc javára, a derék játékvezető a tizenhatoson belül kezelést látott, 11-est kellett volna itélnie, amit azonban a közönségtől való féltelmében nem itélt meg — mondja jelentésében. A Nemzeti Bajnokság Bizottsága nagy meglepetésre, helyt adott a bizarr jelentésben foglaltaknak és elrendelte a mérkőzés kilenc percének újrajátszását azzal, hogy a játék a Crisana elleni 11-es rugással kell kezdődjen. Ez tehát azt jelentené, hogy a Juventus kiesik mai negyedik helyéről és selejtezőt kell játszani, míg a negyedik helyet a „kittinő összekötésekkel” rendelkező Sportul Studentesc csapata foglalja el. A bucaresti egyetemi csapat különben aligha juthatna be a jövő évi első osztály mezőnyébe. Eredmény: a Juventus kilépéssel fenyegetődik.

Elégedetlen a Crisana is, amelyet két vitán felüli jogos és szabályos küzdelem-

ben nyert két ponttól akar a zöld asztal a Sportul Studentesc javára megfosztani. Hír szerint a Crisana elhatározta, hogy egész Károly királyig megy igazságkeresésében. Igen nagy azonban azon vezetőségi tagok száma, akik a Crisanának a labdarugószövetségből való kilépését követelik.

A Crisana és NAC vezetőségei, továbbá a többi sportegyesületek képviselői egyébként éleshangu memorandumot küldtek a labdarugószövetségnek, melyben Chicin bíró eljárását minősíthetetlennek jelentették ki, a szövetség bajnoki bizottságának határozatát pedig törvénytelennek és erőszakoltnak. Bejelentették egyben azt is a szövetségnek, hogyha nem adnak elégtételt a Crisanának és nem büntetik meg súlyosan Chicin bírót, úgy az összes oradeai sportegyesületek kilépnek a szövetségből. Az erőlyes hangú és jogosult tiltakozásnak máris meg van az eredménye, mert a mára kitűzött 9 perces mérkőzés lejátszását a szövetség táviratilag elhalasztotta.

Az Universitatea rendkívüli ülésen foglalkozott az adott helyzettel. Elhatározták, hogy a szövetségi melléfogások miatti tiltakozásként a csapat nem vesz részt a minősítő tornán, inkább kimondják a labdarugószövetségtől való feloszlását.

Ime ez a keresztmetszete a román labdarugás mai helyzetének és mindez azért, mert a szövetségi vezetésben a sport helyett a baráti, de nagyrészt a „politikai” szempontok érvényesülnek.

Olaszország nyerte a kardcsapat világbajnokságot

Románia csapata a negyedik helyen végzett

Pöstyén, május 25. A kardcsapat világbajnokság mérkőzéseit végezték. Győzött Olaszország, — Románia csapata a negyedik helyet szerezte meg. A végeredmény: 1. Olaszország, 2. Franciaország, 3. Hollandia, 4. Románia, 5. Csehszlovákia.

KÖZGAZDASÁG

Újabb pénzügyminiszteri rendelkezések a munkások adója ügyében

Ismeretes, hogy korábban kiadott pénzügyminiszteri rendelkezés szerint csak azok a munkások igényelhetik a havi 20 munkanapot meghaladó munkajövedélre járó munkabérik adómentességét, akik órabér, napi, vagy akkordbér alapján dolgoznak. Ez a rendelkezés hátrányos helyzetet teremtett a heti és havi fizetés alapján dolgozó munkásokra nézve.

Az Ugir-tól nyert értesülésünk szerint a pénzügyminisztérium újabb rendelkezésével ezt a megkülönböztetést megszüntette és úgy intézkedett, hogy a havi 20 munkanapot meghaladó időre járó munkásfizetés adómentességének kedvezményében minden munkás egyaránt részesül, tekintet nélkül arra, hogy órabérben, napi, heti, vagy havi időtartamra számíttva veszi kézhez fizetését.

A pénzügyminisztérium egyttal június

15-ig adott haladékat a munkások május hónapra járó adójának befizetésére. Ez idő alatt a minisztérium rendezni kívánja a munkások adózásával kapcsolatban felmerült összes vitás kérdéseket.

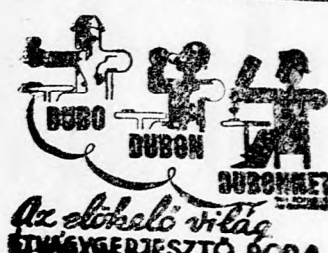
Junius 22-ig birságmentesen illetékeztethetők a lakbérleti szerződések

A pénzügyminisztérium arra való tekintettel, hogy a bérlők és háztulajdonosok egy tekintélyes hányada még nem illetékeztette az ujonnan kötött lakbérleti szerződéseket, az illetékeztetésre június 22-ig haladékat adott. A május elsejével megkötött lakbérleti szerződések tehát június 22-ig birságmentesen nyújthatók be illetékezés végett.

— Halálhír. Május 25-ikén meghalt Hagegen Salomonné, Klein Ninus, 43 éves korában. Az élete derekán elhunyt urnó szívóssága és áldozatkészsége közmondásos volt a városban. A megboldogultat szülei, Klein Mór és neje, tekintélyes hátegi kereskedők, valamint bátya Klein Henrik, a „Dura” tímósaival cég főtisztviselője gyászolták. Temetése osztatlan részvétel mellett ment végbe.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Stein. Szíveskedjék a következő címekre írni: Avigdor Hameiri Tel-Aviv, Saul Tschernikowski Tel-Aviv, S. A. Agnon Jeruzsálem.

EGYESÜLETI ÉLEK

— Ujjáalakult a viseuli és borsai cionista helyi csoport. Az elmúlt hét folyamán sikerült újjászervezni úgy a borsai, mint a viseuli és susi helyi csoportokat egy-egy nagyobb szabású meeting keretében, amelyek során dr. Mózes László nagyszabású beszéd keretében göngyöltette fel az aktuális zsidó és cionista eseményeket. A reorganizálás során sikerült bevonnai a cionista tevékenységbe az ottani zsidóság összes arnyalatait és a helyzetre legjellemzőbb, hogy mindkét helyi csoport elnökségét a kimondottan chaszid hitközségek elnökei vállalták. A borsai vezetőség a következőképpen alakult meg: Elnök Fruchter Herz, társelnök Moskovits Moise, Steinfeld Lázár, ügyvezető elnök Ráth Albert hitközségi elnök, titkár Fruchter Mottel, pénztáros Wiedner Albert, KKL- és sékel-biztos Fruchter Szóri, Keren Hajjeszód-biztos Birbaum Salamon, ellenőr Peri Salomont. Palesztina bizottság: Fruchter Herz, Ráth Albert, Moskovits Moise, Steinfeld Lázár, Birbaum Salamon, Fruchter Szóri. A viseuli és susi vezetőség a következő: Diszelnök Kaufmann Ignác hitközségi elnök, elnök Peri Wolf, társelnök dr. Hager Samu, titkár és KKL-biztos Appel Dávid, Keren Hajjeszód-biztos Engelstein Lázár, pénztáros ifj. Fruchter József, ellenőrök Viesel Mór, Scheiner Benjámin. Palesztina bizottság: Hager Adolf, Appel Dávid, Easch Jer. Borsai egyébként sikerült egységes ifjusági blokkba tömöríteni az összes ifjusági szervezeteket, míg Viseulon rövidesen megalakul a Wizo helyi csoportja is. Mindkét helyi csoport már beindította a legszélesebbkörű KKL és sékel kampányt és előkészítették a halajti Keren Hajjeszód akció részét is.

— Cionista dienst Sigheten. A sighet cionista helyi csoport kedden este nagyszabású kulturális rendezést a Zsidó Arvagonozó disztermében, amelyet ezalkalomról zsűfőlégi megtöltött a hallgatóság. Dr. Krausz Ferenc elnök tartalmas megnyitóbeszéde után Káhn Kálmán revü keretében ismertette a zsidó világ legújabb eseményeit, majd Mózes László dr. a palesztinai újheber költészetéről tartott igen kiváló előadást, melynek keretében elszavalt néhány új költeményt is. Azután Fuchs József a palesztinai népdal színészeiről és a palesztinai zenei életéről tartott érdekes előadást.

RÁDIÓ MŰSOR

Péntek, május 27.
Bucuresti, 6.30: Torna, hírek, hanglemezek. 13.15: Pontos idő, kulturális közlemények, sport. 13.25: Hanglemezek. 14.15: Pontos idő, időjárásjelentés, hírek. 14.30: Világhírű virtuozok, hanglemezek. 15.20: Közlemények, a nap eseményei. 19: Pontos idő, időjárás. — 19.17: Román gyermeknépdalok. Rádió Románia 19.40—20.10: Román népdalok. Rádió Bucuresti 19.40: Kamarazene. Mindkét adó 20.35: Operaelőadás közvetítése. A második felvonás után hírek, a harmadik felvonás után sport. 23.35: Hanglemezek.
Budapest, 8: Hanglemezek. 10.10: Hírek. 13.05: Sobár Vilmos zongorázik. B. Fehér Miklós hegedül. 13.30: Hírek. 14.39: Hanglemezek. 15.35: Hírek. 17.45: Hírek. 18: A rádió szalonzenekara. 20: Cigányzene. 21: Don Pasquale. Opera. 23: Hírek. 23.20: Szalonötös.
Mit hallgassunk a külföldi műsorból:
Belgrád, 22: Rádiózenekar.
Poste Parisien, 21.25: Hangverseny.
Radio Paris, 24: Szimfónikus hangverseny.
Varsó, 21: Rádiózenekar.

— Létrejött a lengyel-litván vasúti meg egyezés. Varsóból jelentik: Az április 29 és május 25. között lefolytatott lengyel-litván vasúti tárgyalások 44 szakaszból álló meg egyezésre vezettek. Ez rendszabályoz minden a két ország közötti vasúti forgalomra vonatkozó kérdést.

Az ügy Cod

előkészítették a gyilkolását. Es Cod könyvében: „Néhány körvenést hallottunk tőlt Vernicescure. gyilkosság után? Out elvették, mi mind tük fűtyülni. — Ime a lelke. Ime: az en azt levetette és azt zett. S mindez bev ten, ami az ő aláírta hogy ilyen becseltele közzé lehettek tele, verztását és cinizm lyafutásának első fe

A máse

— A második fel le. A lasi rendőrség lönbözés miatt Cod rau-hegyre. Mit jeve be való visszavonulá Milyen román lélek — Ime az ő szava „Inkább menjünk szágéb. Manjünk e

A gyilkosok to

jai maradtak. Glori komponáltak tiszte himnuszát, kitüntett demlenddel. Kell-e e rízálás? A büntett let irt bajtársának. Kegyetlen szavalka Nem tudom, kinek 1923-as összehesitv Manciu lelovatése u Rövüdesen elkövetke megerősíti a levél in Stelescu végrendelet ut és akit pártatlan nak meg betegágyvá Tíz légionárius ne és baltával Vernicescu leleplez Stelescu leleplezett. A hasznosság tulsa hogy látható legyen Stelescu gyilkosai aszt intonáltak téseket a

„Ime a

— Ime a bün is mai ügyész. — Ime köletes ténykedések ime Zelinski és E Es ezt neveztek r ködcsi regenerálód baba megerősítése El kellene bujni ez a leggyűlölet nőt csak az a legborzalmasab valaha is juthatta Utótt az órája eszméljünk és f mélyes ellensé nemzet testéb amely másfél ó rendezésesen ás b

A gyerm

— Ez a kegyet hantett, annyi vé meg gyűlöletesbb szervezte meg a vonta személye diákságot termés a jövő komprom szerencsétlen em getett tétvél elő kerül.

Nos, ez az en

szisztematikusan kezét a gyermek diákság lelker

Minden zsidó, aki ezt óhajtja, megváltja sékelét!

A cionizmus célja Palesztinában egy közjogiilag biztosított nemzeti otthont teremteni a zsidó nép számára.

Az ügyész szigorú vádbeszéde Codreanu tevékenységéről

(Első oldali cikkünk folytatása.)

Előszöktették a gyanúsított Vernicescu meggyilkolását. Es Codreanu erről így beszél könyvében: „Néhány perc múlva hét revolvertörvényt hallottunk és kiáltásokat: Moja rá lött Vernicescu. — Mit tett Codreanu a gyilkosság után? Ő maga írja le: Vernicescut elvitték, mi mindannyian indulónkat kezdjük fűtyülni. — Ime ilyen ennek az embernek a lelke. Ime: az ember. Meggyanusított társát lövette és aztán szadista elégtételt érzett. S mindezt bevallotta egy olyan könyvben, ami az ő aláírásával adták ki. Az a tény, hogy ilyen becselten dolgok leirathattak és közzé lehettek téve, bizonyítja a szerző perverzitását és cinizmusát. Ime: Codreanu pártfelfutásának első felvonása.

A második felvonás

— A második felvonás 1924-ben játszódott le. A iasi rendőrséggel való bizonyos összeköttetés miatt Codreanu visszavonult a Rarau-hegyre. Mit jelentett ez a pusztai hegyekbe való visszavonulás? Mi ez a miszticizmus? Milyen román lélek tesz ilyesmit?
— Ime az ő szavai megvilágítják:
„Inkább menjünk el mindannyian az országból. Menjünk el és átkozzuk meg”.

Az egymást követő sirhantok

— A gyilkosok továbbra is a szervezet tagjai maradtak. Glorifikálták őket. Hímnuszt komponáltak tiszteletükre: a „Nicaeorok” hímnuszt, kitüntették őket a légionárius érdemlel. Kell-e ennél tökéletesebb szolidaritás? A büntetett külsőben Codreanu levelet írt bejárásának. Stelescunak, amelyben kegyetlen szavakkal beszélt a sirhantokról. Nem tudom, kinek a sirhantjairól. De az 1923-as összeesküvés után Vernicescu és Manciu követése után meg lehet ezt érteni. Rövidesen elküldetik Duca sirja is, amely megerősíti a levél interpretációját. S jön végül Stelescu végrendelete, aki leplezte Codreanaut és akit páratlan kegyetlenséggel gyilkolnak meg betegágyán, egy kórházi szobában.

Tíz légionárius negyven golyót eszt belé és baltával verik szét Stelescut.

Vernicescu leleplezett, mire meggyilkolták. Stelescu leleplezett — meggyilkolták őt is. A hasonlóság túlságosan frappáns ahhoz, hogy látható legyen mögötte a rendszer.

Stelescu gyilkosait is megdicsőítik, hímnuszt intónáltak tiszteletükre és kitüntetésekkel a nekik számukra.

— Ilyen precedensek után fennállhat-e még valamely kétféle az utóbbi időben történt megnyilatkozásokkal szemben? Nem látják önként a légionárius leveleket, manifestumokat, körrendeleteket, amelyekben halállal való fenyegetésekről van szó és megbüntetéséről, amelyekről „meg fognak remegni a jövő nemzedékek”.

„Ime a bűn iskolája”

— Ime a bűn iskolája! — kiált fel a katonai ügyész. — Ime a fiontott vér, ime a gyűlöletes ténykedések.
Ime Zelinski és Eliza Brauer fiának tettei. És ezt nevezték nemzeti mozzanatok? Erkölcsei regenerálódásnak? Ez alkat lenni a bűn megerősítése?

El kellene bujnyunk szégyenünkben, mert ez a leggyűlöletesebb látványosság, aminél csak az ország története ismert. A legborzalmasabb dekadencia ez, amelybe valaha is juthattak emberek.
Újított az órája annak, hogy magunkra eszméljünk és félretéve mindent, ami személyes ellenségeskedés, távolítsuk el a nemzet testéből egy veszélyes elemet, amely mástól évtized óta szüntelenül és rendszeresen ásta alá a mi népünk lelki berendezését.

A gyermekek megrontója

— Ez a kegyetlen ember, aki annyi zavart bűntett, annyi vért ontott, ez az ember egy még gyűlöletesebb ténykedésben is bűnös. Ő szervezte meg a gyermekek megrontását. Elvonta személyes céljaira az egész iskolás diákságot természetes hivatásától és eképpen a jövő kompromittálásába kezdett. Ha egy szerencsétlen ember megmondhatatlan és elszigetelt tettével elcsábít egy kiskorút, börtönbe kerül.

Nos, ez az ember, aki megmondhatatlan szisztematikus akcióval rá akarta tenni kezét a gyermekekre, az egész középiskolás diákság lelkére, ez az ember maradhat büntetlenül?

— Ime a hazafiassága, ime a lelki nemes-sége.

— S tovább: „Eujdossuk át az egész világot, vagy bocsájtjuk le innen fegyverrel a kézben. El kell távolítani a fenevadat, amely rámehezedik. Lemegyek, mindent a sors kényére bízok. Mostantól fogva azonban revolverrel járok és lövök. Ettől az elhatározástól senki sem fog eltántorítani”.

— S valóban: lött. Néhány nappal később Codreanu megölte Manciu rendőrfőnököt.

A harmadik felvonás

— Most jön a harmadik felvonás. 1934-ben vagyunk. Codreanu a vádlottak padján ül a többiekkel együtt, Duca meggyilkolásának vádjával terhelt.

Természetesen ezt az embert felmentették a gyilkossági perben.

Nem fogok kitérni most erre a perre, de felhívom a figyelmet néhány jelentőségteljes tényre: a gyilkosok a vaspárda tagjai voltak. Ez vitathatatlan. Olyan szervezet tagjai, amelynek szabályzata kimondja, hogy senki sem tehet semmit a vezér akaratára és parancsa nélkül.

Ez megengedhetetlen volna. Mifélek voltak azok a vérszövetségek? Mi volt az iskolákban elhárított rendbontással? Mit jelentenek a gyermekek elvonása az iskolai fegyelmű és a szülői tekintély alól? Képzelmük el mivé válna hónap a román társadalom egy ily módon elszédített ifjúság révén?

— Találtam az iratsomókban leveleket, amelyekben szülők tiltakoznak az ellen, hogy gyermekeik lelkét megrontásuk „csinkafogók, akik kihasználják őket”. Az egyik levélben így ír a szülő légionárius fiához: „Összeállítal csiszilikekkel, akik kihasználják téged és pusztulásba visznek... Aljas fráterek kezébe kerültek...”

— Kérdem: mennyire szívtelen kell hogy legyen ez a gyermek-megrontó, hogy ilyen panaszok vétele után nem szüntette be azon-

Az ügyész vádpontjai

— Nem fogom a vádiratban felsorolt aktákat részleteiben ismertetni, csupán néhány jellegzetes mozzanatot akarok kiemelni. Mindenekelőtt is

vádalom Codreanut a társadalmi rend elleni cselekvéssel, amely abból áll, hogy külföldi szervezetekkel kapcsolatba lépésért, utantatásokat és segélynyújtásért, hogy társadalmi forradalmat készítsen elő Romániában.

Bizonyíték: házkutatás alkalmával talált okmányok, amelyek a vádlottnak a házkutatásnál asszisztáló hűga aláírt. Valna egyéb-ként valaké, aki ne tudná, hogy a vaspárda ideológiája nem román eredetű, hanem idegen ideológia?

Nem jelentette-e ki Codreanu, hogy győ-

Az állami irattárból sikkasztott akták megőrzése

— De nem találtuk meg a mozgalom teljes politikai irattárát. Codreanu elrejtette, mert érdekében állott elrejtteni.

Es itt következik a második, éppoly súlyos vád: az állami irattár titkos aktáinak megőrzése, olyan aktáké, amelyeket nem állott jogában és nem volt hivatott megőrizni.

Külföldi szervezetekkel való megegyezés és az állami irattár elsikkasztott titkos aktáinak megőrzése:

e két tény között, úgy látszik, hogy összeköttetés van, úgy látszik, hogy idegésztik egymást.

— Codreanu meghísérelte ezen okmányok tartalmát oly módon kommentálni, hogy nincs nagy jelentőségük. Am nem a vádlott hivatott arra, hogy mérlegelje az okmányok fontosságát és titkos jellegét. Az állambiztonság érdekében a törvény súlyos kihágásnak minősítette azt, ha valaki jogtalanul és illetéktelenül tudomást szerez, vagy megőriz az állam irattárból származó okmányokat.

Ilyen okmányokat találtak Codreanunál. Hogyan szerezte őket? A vádlott így védekezik: Kaptam a mozgalom egy barátja küldte őket. A törvény csak az ilyen okmányok megőrzésének tényét bünteti. Az irattárban

MIT HASZNÁL A SZEPEN TERTETT ASZTAL...

ha a legyek zavartalanul étálnak a tányérokon és evőeszközökön. Azáltal, hogy mindenhol mászkálnak milliárdnyi baktériumot hordoznak magukkal és lerakják az asztalra a fertőzés csirait, oly láthatatlanul, mint a veszély, mely az Ön és asztaltársai egészségét fenyegeti. Irtsa a legyeket FLYTOX-al!

nal győztes akcióját! Es hány ilyen családi dráma ment végbe? Az igazságszolgáltatásnak kötelessége megvédeni a társadalmat ilyen káros mozgalmaktól.

A katonai ügyész ezután áttért Codreanu tetteinek jogi minősítésére s a következőket mondotta:

zelve után 48 órával megváltoztatja az ország külpolitikáját és egy új politikai tengelyhez csatolja?

Egy másik okmányból kiderül, hogy a vaspárda kész programja volt, amelyet meghatározott időn belül a törvényes kormány feje felett végre akartak hajtani. Ez a dokumentum Codreanu ideáljaként egy olyan zászlónak Romániába való áttul-tását jelöli meg, amely nem román zászló.

A megtalált dokumentum tartalma és jellege semmilyen kétséget nem hagy eziránt. Ezt megerősíti egy másik bizonyíték: a hírhedt távirat, amelyet maga Codreanu is beismert. Természetes dolog, hogy a külföldi inspirációt együttműködés kellett, hogy kísérje. Súlyos dokumentumok bizonyítják ezt.

megtalálták azonban a rendőrség, a sziguranca és a nagyvezérkar informátoraihoz intézett ismert rendeletet is, amelyekből világosan kiderült, hogy azokat az okmányokat nem a mozgalom egy barátja küldte. Nem lényeges, hogy ezek az informátorok Codreanun, vagy a hatóságokat informálták. Tény az, hogy Codreanu kapcsolatokat tartott fenn velük és utmutatásokkal látta el őket, információkat szerzése érdekében. Milyen szűksége volt Codreanunak arra, hogy ezt az információ hálózatot fenntartsa? Tegyük fel, hogy Codreanun tényleg az érdekelte, hogy az ő akciójára vonatkozó okmányokat ismerje meg. Megengedhetelen, elítélendő ez is. De tegyük fel, hogy így van.

Mi értelme volt azonban az informátor-szervezetnek a hadsereg nagyvezérkaránál?

Mit kerestek az informátorok e fontos nemzetvédelmi intézménynél?

Mit akart itt megtudni Corneliu, Zelinski és Brauer Elza fia?

Mit akart megtudni az az ember, aki külföldi szervezetekkel való megegyezésre irányuló akciót vezetett? A házkutatás alkalmával más okmányokat is találtak azonban: a hadgyakorlatok vidékéről származó katonai térképeket és a nagyvezérkarnak bemutatott ta-

nulmányokat. Miért szerezték meg maguknak és miért őrizték meg ezeket az okmányokat?

— A vádlott ama védekezésével szemben, hogy a talált okmányok nem érintik az állambiztonságot, a következőket válaszolom: Az állambiztonságot különböző intézkedések egész komplexuma útján őrzik és védik meg. A vádlottnál talált és a nyilvánosságra hozott okmányok kétségtelenül magukon viselik a titkosság bélyegét. A vádlottnak védekezésével szemben, melyben igyekezik a hazatérését elhárítani, a következőket válaszolom:

Valamely vétség minősítése és alkalmazhatósága nem a büntető törvénykönyvben foglalt általános elveztől függ, hanem a törvény szövegében megadott rendelkezésektől.

A büntető törvénykönyv 191. szakaszának 1. és 2. pontjai két önálló vétséget írnak elő, amelyek kizárólag az állam belső biztonságára vonatkoznak. Az 1. pont így szól: **Ha valamely román állampolgár illetéktelenül megszerez, vagy megőriz titkos iratokat...**, míg a második pont: **„Valamely román állampolgár nyilvánosságra hoz titkos iratokat, vagy okmányokat...”** A 191. szakaszba beiktatott áruálás a következő elemek jelenlétét kéri: román állampolgári minőség, titkos iratok megszerzése, az ehhez való illetékeség hiánya, az okmányok megőrzése, vagy nyilvánosságra hozatala és a bűnös szándék.

Ebből a szempontból az áruálás vádját a vádlottal szemben teljesen bebizonyított-nak találjuk.

A lázadás vádja

A második vádpont a lázadás vádja, amelyet a büntető törvénykönyv 210. szakasza ír elő és büntet. Mivel bizonyítjuk ezt a vádat?

A Codreanu által előkészített végrehajtott lázadási ténykedések: oly számosak, hogy valósággyal közhelyé váltak.

Talán csak eddigi büntetlenségük adhatott ezeknek az embereknek bátorságot arra, hogy fölényesen menjenek el ilyen megnyilatkozások mellett. De eltekintve attól a sok ténykedéstől, amelyek botránnyal minősültek betöltötték az utóbbi esztendőket s amelyek egymagukban jellemzik és megerősítik a gárda lázadását, néhány konkrét tényre akarok rámutatni: Codreanu kvízi katonai alakulatokat, uniformist, katonai szervezeteket, katonai lépést, stb. vezetett be mozgalmába: mi célból? Másodsorban az embereket felfegyverkeztek és célzógyakorlatokat végeztek. Vannak körrendeletek, amelyekben fegyverkezésre hívják fel a pártbíveket. A gárda összes tagjainál találtak fegyvert a házkutatás alkalmával, a törvényes engedély nélkül. Néhány száz egyént állítottak bíróság elé és ítélték el emiatt.

(Folytatása a 8. oldalon)

Rexigenből — Save Cion

Falualapítás huszonnégy óra alatt a KKL földjén

Milyen különös lett a világ és milyen csodálatos, sok mindenben már nem is találunk semmi különösét. Talán mindennapjaink tűnik már is, hogy egy helyen, ahol tegnap még nem volt egyéb, mint pusztaság és egy drótkerítés, mely elhagyottan nézett a távolba, ma egész kis falu nőtt ki a földből, mely még hozzá erődítményhez hasonlít? Vagy talán az is mindennapi, hogy a lázas munkában, mely ezekben a napokban folyik, délnémetországi zsidókat találunk, ve-ejtékező, vicámán dolgozni, ahogy azelőtt csak kemény palesztinaikat láttuk dolgozni? Vagy az is mindennapi, hogy a württembergi Rexingen faluból, melynek kényelmesebb össze-erő háztetőit nemrégén illusztrálva közzétette a „Jüdische Rundschau”, a zsidó lakosok legnagyobb része Akkó völgyében látható ma? Annira telve vannak az idők különösségeitől, hogy azt is természetesenek találjuk már. Mindennapi kenyérünk lett az új, a meglepő, a szokatlan, — némelykor még hősiességet is jelent.

Az új honfoglalás

Uj pont a palesztinai térképén, új fény-szóró a palesztinai éjszakában, új név a palesztinai és a galuti zsidó szótárában. Rexingenből Save Cion (Cionba viszatértek) lett. Az utóbbi években az ilyen telepítési pontok egész sorozatát teremtette a zsidó alkotóé. A tornyok hosszú sora világítja meg a környéket. Első ízben alakult azonban ezen a környéken olyan kolónia, mely németországi zsidóknak egy zárt csoportját foglalja magában, első ízben telepedik le kollektív csoportként, mint egy kvuca a közép-északi bevándorló a mi földünkön.

Ennek a kolóniának őstörténete Németország és Palesztina különös helyzetéből adódik. A Rexingenben (Württemberg) élő zsidók kivándorlási lehetőséget kerestek. Dr. Förder, a „Rassco” egyik igazgatója, megmutatta nekik az utat. Mezőgazdasági letelepítésre alkalmas földet kerestek az országban és meg is találták Akkó völgyében, Nahariától néhány kilométernyire. A rexingeni zsidók, akik ott, a németországi faluban együtt dolgoztak és éltek, elhatározták, hogy Palesztinában is együtt fognak élni és dolgozni. A palesztinai kolonizáció formáit vették alapul, mely bennük a kvuca fogalmát érlelte meg és össze-erakták erőiket és pénzüket. Aki velük akart tartani, annak munkát, vagy pénzt kellett nyújtani, lehetőleg mindkettőt. Ezekkel az eszközökkel kezdődtek meg a letelepítési előkészületek. Kb. 650 dunam KKL-föld állott rendelkezésükre, melyen vegyes mezőgazdaságot fognak folytatni. A Rassco részletesen kidolgozta a letelepítési tervet és az emberek átköltötéséről és pénzük áthelyezéséről gondoskodott. De miután az országban pillanatnyilag rendezetlen viszonyok uralkodnak és ez a helyzet talán még egy ideig elhúzódik, a korábbi új telepítések példáját követték és a földnek birtokbavételét, egyszerre, a szükséges biztonsági intézkedésekkel együtt fogantatosították.

A varázslat

Amikor az arabok először meglátták az egy nap alatt felépített zsidó kolóniát Bet San környékén, komolyan varázslatot gondoltak. Hogyan érthető máskülönben, hogy ott, ahol még tegnap csak tiszke és bozót volt, ma egy védett kolónia áll? A varázslat azonban nem ennek az egy napnak a nagy erőfeszítésében rejlik, bármennyire benyomást tett is az, hanem az alapos, minden lehetőséget előre meg-gondolt, akadályokkal számító alapos elő-készítésében.

Ezeket az előkészületeket ebben az esetben a Rassco telepítési társaság végezte, amely természetesen régebbi tapasztalat alapján készítette elő a letelepítést. Kora hajnalban el-indult Nahariából a teherautó karavánja. Amikor a nap felkel, a tábort már teljes munkában találja. A síkságon emberek mozognak. Egy csoport a barakkok alapját fekteti le, a falakat állítja fel, melyek nagy teherautókon vannak előre felhalmazva és az autók egyenesen az építéshez hajtának. A területen körben húzódó drótvényt dupla szegesdrótkerítéssel erősítik meg. A tulajdonképpeni lakhely körül köralaku fakerítés duplafalal nyulnak a magasba. Mellette szabályos távol-ságokban kavicsfalazatok vannak, melyek a belterületet védik a golyóktól. A kerítésen kívül a villanyt is felszerelik, minden igyeke-zettel azon vannak, hogy még a sötétség be-álta előtt el legyen látva a tábor villannyal, tammal és vízzel.

A tábor

Már reggel 7 órakor kibontakoznak a kőszőlő és a tábor környéke. A barakkok falai egymásután sorakoznak. Az egész házat szál-lítják most, a nagy fatornyot melyet a fény-szóró fog állani, autókerekre felszerelve, sok kéztől huzva, a homokra helyezik. Egy te-herautó közeledik nagy kőoszlopokkal, ennek

az óriásnak megerősítésére. Folyik a munka, — faanyagok, a vízhez szükséges tankok, piros tetőcserepek érkeznek. Egy nahari te-herautón, hangos jókedvvel érkeznek a telepe-cek asszonyai és magukkal hozzák az új föld-ön megtartandó első reggelihez szükséges eszközöket. Asztalok és székek sorakoznak hosszán a tábor szélén és a látszólag soha el-nem fogó készletből a munkások jóízűen fal-atoznak az első szünethet. A rexingeni sváb-német dialektus elvegyül a „bennszülöttek” héber és a nahari kolonisták berlinies német dialektusával.

Nyolc órakor megérkezik a rendőrség és feleskedi az új segédrendőroket. Itt állnak a rexingeni férfiak és héber nyelven teszik le

rendőrszolgálati esküjüket. Ifjak és idősebbek, munkásruhában, porosan, verejtékező, mind-nyájan életük legnagyobb változásától áthat-va. Egy pohár sör, frissítésül — és vissza a munkához.

Hat óra felé, amikor a nap sugarai már le-tünőfélben vannak, a tábor már készen áll. A barakkok piros háztetői fogják fel az utolsó sugarakat, a tornyon készenlétben áll a fény-jelző, a vízpumpa is fel van szerelve. A ker-ítés körül elhelyezkedik az őrség. A kerítésen belül tele van a hely emberekkel és csoma-gokkal. Kofferek minden nagyságban, ágyak, ágynemű, szerszámok, egyszerű butorok nagy halmazokban. Az egyik oldalszobába beköl-tözik a haifai orvos, aki ma szolgálatos. Te-herautókkal érkeznek a szomszédból az ön-kéntesek, hogy az első éjszaka megerősítsék az őrséget. A torny mezsze a tengeren túlra, a ciprus és narancslejtől zöldelő tájra, a sárga homoksíkságra nyújt pompás kilátást. Este új fény-szóró adja le jeleit a síkságra, új fény-szóró érkekezik Maharia szomszédortnyá-va. A jésu új nevet vesz ajkára: „Save Cion”.

SZÍNHÁZ-FILM-MŰVÉSZET

Szinészek és rendezők a Hatodik emeletről

„Evek óta nem játszottunk ilyen pompás vigjátékokat...”

Jövő szerdán kezd játszani színházunk Alfred Ghery pár hónap alatt világhíressé vált vigjátékát, a Hatodik emeletet. Az újdonság tudvalevőleg az idei párizsi sze-zón legnagyobb sikere, Bucurestiben a Re-gina Maria színház, Budapesten pedig a Vigszínház köszönheti ezévi legnagyobb sikerét a Hatodik emeletnek.

Nem csoda, ha a cluji együttes valósá-gos lázban készül a Hatodik emelet be-mutatójára. Munkatársunk a színház né-hány vezető tagját és a rendezőt megkér-dezte, mi a véleményük az újdonságban reájuk osztott feladatról. A szereplők kö-zül

TÓTH ELEK

a következőket mondta:

— *Evek óta nem volt olyan szerepem, mint a Hatodik emelet Hochepot apója. Kedvesebb darabban pedig már nagyon ré-gen nem játszottam. Háls vagyok igaz-gatómnak, hogy már a bemutatás előadás-évaadjában megszerezte ezt a remek vig-játékokat, amely így frissiben nálunk is színterekerülhet. Partnereim — tizennyol-can vagyunk — velem együtt lelkesedve készülnek feladatukra. Rajnai Sándor pe-dig olyan színpadot penderítet nekünk, amely bizonyosan feltűnést fog kelteni. Jómagam megpróbáltam megformálni egy csupasz, jószágos francia kispolgár figu-ráját. Nem volt nehéz, ismertem én ilyen transzilvániai embert is. Az én öreg derék-kettős könyvelőm azonban, mellesteg sü-xtes detektívregényt is ír. Saját bevallá-sa szerint eddig vagy nyolcvan darabot.*

A SZÍNHÁZ HETI MŰSORA:

Junius 1, szerda este 9: Hatodik emelet. (Alfred Ghery világhírű vigjátéka, az idei párizsi, bucaresti és budapesti évad filmmulhatatlan sikere, a Vigszínház különleges engedélyvel, párhuzamos elő-adásokban. Főszereplők: Beness Iona, Erényi Böske, Fényes Alice, Szőlősy Klári, Paál Magda, Rajnai Elli, Deésy Jenő, Kovács György, Lantos Béla, Mé-száros Béla, Nagy István. Rajnai Sándor, Szabados Árpád, Tóth Elek, stb. Ren-dező: Szabados Árpád. A színpadot az eredeti párizsi díszletet alapján készi-tette: Rajnai Sándor. Premierbérlet 39. szám.)
Csütörtök d. u. 6: Az utolsó fórum. (Har-madszor.)
este 9: Hatodik emelet. (Rendes bérlet 39. szám. Irodalmi bérlet 16. szám.)
Péntek 9: Hatodik emelet. (Harmadszor.)
Szombat 9: Hatodik emelet. (Negyedszer.)
Vasárnap d. u. 3: Láz. (Olcsó helyárakkal.)
d. u. 6: Hatodik emelet. (Ötödször.)
este 9: Hatodik emelet. (Hatodszor.)
Hétfő d. u. 6: Hatodik emelet. (Hetedszer.)
este 9: Az utolsó fórum. (Negyedszer.)

A ROMÁN OPERA MŰSORA:

Péntek, május 27: Lohengrin.
Szombat, május 28 (iskolai matiné): Hoff-mann meséi.

Ennyiszter szeretném ezt a szerepet a mi színházunkban eljátszani.
A női szerepet az újdonságban

FÉNYES ALICE

alakítja. Ő így nyilatkozik szerepéről és a Hatodik emeletről:

— *Hosszu idő óta legkedvesebb felada-tom a kis Edvige alakja. A párizsi bé-niás hatodik emeletén öreg atyja mellett, hamvas ártulanságban és egyszerűségben nevelkedik fel ez a törékeny, ábrándos, beteges teremtés és áldozatává lesz az el-ső könyvelőm fiának, aki csak egy éjsza-kára szóló szákmányt lát benne. Ennek a finom, érzékeny leánykát kivirágzását, összeomlását, öngyilkossági kísérletét és egy nemis lelkű, egyszerű munkásember szerelmében újból feléledő életsorsát ábrá-zolja az Alfred Ghery darabjában nekem jutott szerep.*

SZABADOS ÁRPÁD

a darab rendezője a következőket mondja a Hatodik emeletről:

— *Manapság legtrikább darab az, mely egyformán képes kielégíteni a pusztán szórakozni vágyó nagyközönséget és a ké-nyes irodalmi ízlést. Ilyen darab a Hato-dik emelet. Rendezőnek és együttesnek igazán nehéz feladat, mert a tizennyolc egészen jellegzetesen megformált figu-ra életrekelés és mozgatása különleges sti-lust és végtelenül precíz összejáratást kö-vetel. Reméljük, hogy nálunk is sikerül-mi fog ezt a remek darabot méltó előadás-ban vinni a közönség elé.*

Vasárnap, május 29 (délután): Balett matiné.
Hétfő, május 30: Manon. (A Caritatea egye-sület javára.)

A CAPITOL MOZGÓ MŰSORA:

Nők az éjszakában. Szenzációs erkölcsdráma, csak felnőtteknek! Főszereplő: Bette Da-vis. A film előtt: Uj világhíradó!

AZ URANIA MOZGÓ MŰSORA:

Forradalmi nász. Rafael Sabatini izgal-mas regényének filmváltozata, melynek cselekménye a francia forradalom idejé-ben játszódik le. Főszerepekben: Nils Asther, Hazel Terry.

A THALIA MOZGÓ MŰSORA:

Szerdától: A gyűlölet völgye. A legizgalma-sabb, legszebb színes film. Fősz.: Silvy Sidney. Journal!

AZ EDISON MOZGÓ MŰSORA:

Programok programja: I. A terror. Edward G. Robinson szenzációs kalandorfilmje. II. Megsemmisítő kéz. Boris Karloff, Lugosi Béla legizgalmasabb grand guil-nol filmje. Borzalmasabb a Frankenstei-nál. III.—IV. Híradó. Micky Maus.
Jön: Koldus és királyfi.

Nemcsak a C.F.R. engedélyez a LUNA BUCUREȘTI LOR látogatóinak 50 és 75% -os kedvezményt

GALERIES LAFAYETTE
minden árral versenyez, bármely vásárláson teljesít és felülmul minden minőséget.

A ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Robinson Crusoe a rejtelmek szigetén. 2 rész-ben, 20 felvonás. Izgalmas hajszó a leve-gőben, szárazföldön és tengeren. Fősze-repekben: Mala és Lotus, Rex, a csodáló és Buck, a csodakutya. Előtte Híradó, Előadások kezdete: 3.20, 5.20, 7.20, 9.30.

AZ OPERA MOZGÓ MŰSORA:

Mától: Az első ölelés. Pazar kiállítású sza-reimi történet. Fősz.: Robert Taylor és Janet Gaynor.
Jön: A véres határ. Fősz.: John Wayne, a cow-boy király.

A SELECT MOZGÓ MŰSORA:

Édesanyám, a kisasszony. Danielle Derieux legújabb nagyszerű vigjátéka.

A MUNKÁS MOZGÓ MŰSORA:

Ma 3, 6 és 9 órakor: Két szenzáció. Az évad legnagyobb színes filmje: I. Romána. Szín-mű. Főszerepekben: Loretta Joung és Don Ameche. II. Neked adom a szívemet. Ope-ret, főszerepekben: Alpar Gitta. III. Journal és Micki-Maus.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szö 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legtöbb apróhirdetés 20 lej. Álláskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelég-velet csak úgy továbbíthat, ha portobé-lyeg mellékelve van.

Kürréns cikkben képviseletet vállalom. Ar-dealt és Banatot rendszereket látogatom. Na-gyobb garanciával is rendelkezem. Esetleg fix számára is vállalom. A. Rosmann Dej. Piața Regele Carol II.

Havi 9—10.000 ezer lej jövedelmező textil-sátor betegség miatt átadó. „Textil” jelgére a kiadóba.

110 Woltos egyenáramú kvarz lámpa alig használt állapotban olcsón és sürgősen eladó. Dr. Weisz, Regele Ferdinand 2, Satu-Mare.

Eladó: Rieger gyártmányú gyapjufestő kiti-nő állapotban. Salamon olajgyár Gherla.

Szoba konyha azonnal kiadó gyermekek-ten zsidó házaspárnak. Decebal 20.

Gyárvállalatnál helyi-ügynök alkalmazást kap-hat, ki fűszer-rövidáruszakmában be van-vezetve és román-magyar-német nyelvismeret-tel rendelkezik. Megkereséseket „Nötien” jel-gére a kiadóba.

Két dunam Cur Salom á parcella azonnal eladó. Érdeklődni Káhnán Kálmán Sighet.

Jól és olcsón érkezhetsz Menyász Böske ven-déglojában. Reggeli: tejeskávé, vaj, tojás, zsemle 13 lej. Zónareggeli: borjupörkölt, sör 16 lej. Ebédkoszt: abona három fogás 25 lej. Vacsoara: gretár, vegetár. Az elitközönség ta-lálkozó helye. A rabbitanács felügyelete alatt. Cluj, Calea Reg. Ferdinand No. 37.

Italügynök kerestetik. Jelge „Szorgalmas üzletszerző”.

Komoly német nevelőnőt keresek 6 és 8 éves lánykaim mellé. Ajánlatokat: Fuchs, Gurahonj, jud. Arad címre.

100x165 nagyságu apró selyembobelin V. Giraud: Der Sklavenhändler művészi festmé-nye félig kivarrrva olcsón eladó. Str. Ion Ghica 6/a, második lakás.

Megbízható kufutót és takarítónót keresünk azonnalra. Jelentkezni lehet a Cionista Helyt-csoport irodájában, Memorandumul 13.

Másfél éves gyermek mellé, Oradeara, ke-csek éves bizonyítvánnyal, megbízható, gyer-mekellátáshoz á-tó nőt. Goldstein József Cluj, Reg. Ferdinand 116.

CĂLIN CĂC
GYÓGYFÜRI
KÉNES GYÓGY-
verszegénység, le-
zselésére. IVOKU
ásványvízzel.
iszapfürdők, s

Strand az
A HÍRES CALO
májmegetegedés
betegedési, kösz-
sére. A „MARE
a legmod-
SZEZON JUNIU
Prospektust és
tatea GOVORA-
zoianu

— Roosevelt el-
meg az amerika
Washingtonból je-
hét megnyitása a
niszter felolvasa a
üzenetét, amely fe-
mét a külkereske-
saját tapasztalatai-
ké — mondja Roo-
annak, hogy az eg-
kedelmi csereforg-
tele az általános é

— A női beteg-
természetes „Fer-
gyakran alkalmaz-
morra egy pohár é-
kivül enyhe hasná-
és minden kellem-
Kérdezze meg orv-

— A zsidó kör-
kának huzása. A
tárgysorsjátékának
delután tartották
érdeklődése mellett
talbank helyiségbe-
kat dr Lani Helm
Pop városi főjegyz-
fektural titkár ké-
egyesület részéről
ler Lajos voltak
nyeremény és hátr-
házi apólsára. A
készülék, egy var-
porcellán készlet
személye meg is
menyírólt volt meg-
cluji urleány nyer-
mok listáját az
fogja hozni.

— Dr. Horvat
tatóság az utleve-
vath rendőrkesve-
sáról már több í-
fetve a város lak-
szerzésének módj-
dekeltek legtelje-
vánja elintézni.
érdekeltek az ő-
felszerelt kérés-
levél igényléshez
bi iratokat kell
bizonyítvány, bü-
zonyítvány az ú-
az 50 éven alu-
zólvány a had-
nossági bizonyít-
férji beleegyezés-
vannak, a beikta-
alatt elintézik a
vath rendőrkesve-
san hangsúlyozza-
rást utlevél-üggy-
sem kijárókat,
ket nem fogad,
nincsenek rend-
ugyanis az utó-
ják feleslegese-
egyébként napo-
között áll az é-
kijelenti, hogy
hajlandó tenni,
utlevelet az ide-
tása mellett. E-
utlevélüket, mi-
a kötelezettség-
kötelesek betér-

HIREK

CĂLIMĂNEȘTI CĂCIULATA

GYÓGYFÜRDŐ ÉS ÜDÜLŐHELY.
KÉNES GYÓGYFÜRDŐK krónikus reuma, vérszegénység, limfatoza és migrén kezelésére. **IVOKURA**, hajtó és vértisztító ásványvízzel. Inhaláció, permetezés, iszapfürdők, szénasavas fürdők, stb.

Strand az Olt partján

A HIREN CALCIULATA VIZ, vese- és májbetegedések, a húgyutak megbetegedései, kősvény, artrizmus kezelésére. A „MAREE HOTEL” szállodában a legmodernebb kényelem.

SZEZON JUNIUS 1—SZEPTEMBER 30.
 Prospektus és árjegyzék küld: Societatea GOVORA-CALIMĂBȘTI, Str. Brezoianu 62, București.

— Roosevelt elnök rádióüzenettel nyitotta meg az amerikai külkereskedelmi hetet. Washingtonból jelentik: A külkereskedelmi hét megnyitása alkalmából Hull külügyminiszter felolvasta a rádióban Roosevelt elnök üzenetét, amely felhívja az érdekeltek figyelmét a külkereskedelmi fontosságára. Ugy saját tapasztalataink, mint a többi nemzeteké — mondja Roosevelt, — élénk bizonyosságunk annak, hogy az egészséges és erőteljes kereskedelmi csereforgalom elengedhetetlen feltétele az általános és tartós fellendülésnek.

— A női betegségek gyógykezelésében a természetes „Ferenc József” kesetvizet gyakran alkalmazzák, mert reggel éhgyomorral egy pohárral könnyen bevehető, rendkívül enyhe hashajtó hatása pedig gyorsan és minden kellemetlenség nélkül jelenkezik. Kérdezze meg orvosát.

— A zsidó kórházegyesület tárgysorsjátékának húzása. A clujai zsidó kórházegyesület tárgysorsjátékának húzását tegnap, szerda délután tartották meg a nagyközönség élénk érdeklődése mellett a clujai Kereskedelmi Hitelbank helyiségében. A húzónak a hatóságokat dr Lani Helmuth kir. ügyész, dr Victor Pop városi főjegyző és Nicolae Ramboiu prefektural titkár képviselték, míg a kórházegyesület részéről dr Citrom Oszkár és Peller Lajos voltak jelen. Húzásra került 400 nyerevény és három utalvány ingyenes kórházi ápolásra. A főnyerevények egy rádiókészülék, egy varrógép és egy 12 személyes porcellán készlet voltak. A szerencsés nyerevők személye még ismeretlen csak a főnyerevényről volt megállapítható, hogy azt egy clujai urleány nyerte meg. Az összes nyerevszámok listáját az Uj Kelet vasárnapi száma fogja hozni.

— Dr. Horvath rendőrvezető tájékoztatása az utlevél igénylésekről. Dr. Horvath rendőrvezető az utlevelek kiállításáról már több ízben nyilatkozott, ismeretve a város lakosságával az utlevél megszerzésének módját, mert a kérdést az érdekeltek legteljesebb megelégedésével kívánja elintézni. Fontos azonban, hogy az érdekeltek az összes szükséges iratokkal felszerelt kéréseket nyújtsanak be az utlevél igényléshez. A kérvényekhez az alábbi iratokat kell csatolni: Állampolgársági bizonyítvány, büntetlenségi (erkölcsi) bizonyítvány az ügyészségtől, adóbizonyság, az 50 éven aluli férfiaknál katonai igazolvány a hadkiegészítőtől, személyazonossági bizonyítvány és férjes nőknél a férj beleejegyzés. Ha az iratok rendben vannak, a beiktatások sorrendjében, 24 óra alatt elintézik az utlevélkérelmet. Dr. Horvath rendőrvezető azonban nyomatékosan hangsúlyozza, hogy semmiféle kijárást utlevél-ügyben nem engedélyez, tehát sem kijárást, sem olyan utlevéligénylőket nem fogad, akiknek törvényes iratai nincsenek rendben. Ebben a formában ugyanis az utóbbi időben sokan zaklatják feleslegesen a rendőrvezetőt, aki egyébként naponta délelőtt 11 és 1 órák között áll az érdekeltek rendelkezésére, kijelenti, hogy kivétel csupán azokkal hajlandó tenni, akik halálesetben kérnek utlevelet az idevonatkozó távirat felmutatása mellett. Ezek nyomában megkapják utlevelüket, minden írás nélkül, de azzal a kötelezettséggel, hogy a távirat utólag kötelesek betérjeszteni.

Használja ki teljes mértékben a telefonszolgálat nyújtotta előnyöket

Fizessen elő a KIEGÉSZÍTŐ ÉS SPECIÁLIS TELEFONSZOLGÁLATOKRA

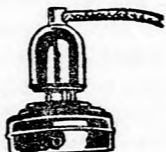
és sok előnyt élvez

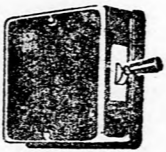
SPECIÁLIS TELEFONKÉSZÜLEKEK — városi és az egyes telefonállomások közötti beszélgetésekre.

PÓTCSENGŐ — hogy a hívást több helyiségben hallhassa és ezáltal ne mulasszon el fontos beszélgetéseket.

KONTAKTUSOK — hogy a telefonkészüléket egyik szobából a másikba vihesse.

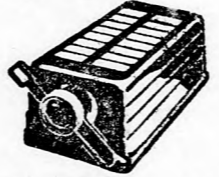
KAPCSOLÓK — hogy a telefonkészüléket vagy a csengőt ki-kapcsolhassa, ha a beszélgetés titkosságát akarja megővni, vagy nem akarja, hogy hívással zavarják.

SZINES TELEFONKÉSZÜLEKEK — harmonikussá teszik a lakást.

HANGERŐSÍTŐK — a helyi és interurbán beszélgetések lehallgatását több személy részére teszik lehetővé (különösen nagyothalló személyek számára és zajos helyiségekben).

TELEMATON — 50 telefonszámot automatikusan alakít.

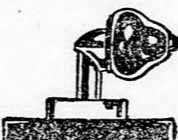

PÓTHALLGATÓ — a zaj kiküszöbölésére

vagy pedig a beszélgetés lehallgatásának a lehetővé tételére más személy számára is.

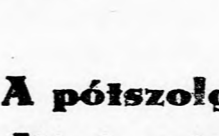
HOSSZABB ZSINÓR. E révén a készüléket egyik asztalról a másikra viheti.

VILÁGÍTÓ JELZŐ — a telefonhívásokat zaj nélkül jelzi, a mellékállomásoknak jelzi, hogy a vonal foglalt tehát ne zavarják; figyelmeztet, hogy valaki a mellékállomárról hallgatja a beszélgetést.

TELEFON KETTŐS VONALLAL. Egyetlen készülékbe lehet két vonalat bevezetni, amivel helyet takarítunk meg.

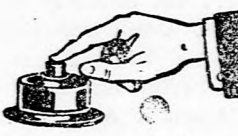

A pótszolgálatok díjai mindenki számára könnyen elviselhetők.

szelgetéseit ellenőrizhesse és kihallgathassa.

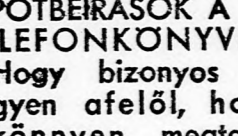
TELEFONKABINOK. Kényelmet, nyugalmat és a beszélgetések titkosságát biztosítják.

HIVOCSENGŐ. Jelzi az egyes állomások között a telefonhívásokat, vagy pedig hívhat valakit szobájába.

HIVOSZOLGÁLAT. Reggeli keltésre, vagy a pontos idő bemondata.

PÓTBÉRÁSOK A TELEFONKÖNYVBÉ. Hogy bizonyos legyen afelől, hogy könnyen megtalálhatja mindenki az Ön címét és telefonszámát.

Például:
 Popescu Ion av
 Cl Victoriei 80... 5-3531
 domnic Romana... 5-3541

Ha ezeket a készülékeket vagy szolgálatokat közelebből meg akarja ismerni, vagy pedig bővebb felvilágosításokat kíván róluk, hívja fel a Societatea Română de Telefoane-t, vagy forduljon annak tisztviselőihez.

Fizessen elő azonnal ezekre a szolgálatokra

— Angliába jönnek az amerikai repülőgépipar megbízottai. Londomból jelentik: A légiügyi minisztérium tegnap este közölte, hogy az angol kiküldöttek által megkezdett tárgyalások folytatásaképpen, rövidesen két amerikai vállalat megbízottai jönnek Angliába, hogy folytassák a tárgyalásokat az Egyesült Államokbeli és kanadai repülőgépipar részéről ayújtható lehetőségek ügyében.

— Az angol alsóházban megkezdtek a légi felszerelési törvénytervezet vitáját. Londomból jelentik: Az alsóházban tegnap kezdették meg a légi felszerelési törvénytervezet vitáját, melynek során Chamberlain miniszterelnök is felszólt. „A légi hadsereg paritásának elvét soha nem adta fel a brit kormány — mondotta — és mindig gondja volt arra, hogy Anglia a versenyben alul ne maradjon. Az a sok vád tehát, amely ebben az ügyben elhangzott, érdemtelenül érte. Rendkívül rosszszalmi kell — folytatta —, hogy az ellenzék ebben a kérdésben állandóan egy és ugyanazon állammal hasonlítottak bennünket össze, ami izléstelen és ezenfelül felesleges provokáció is. A kihívásokat pedig a jelenlegi helyzetben fejtétlenül kerülni kell!”

— Német repülőraj is részt vesz a belgrádi repülőállományon. Berlnből jelentik: A belgrádi repülőállományon német repülőraj fog részt venni, Göring marsall rendeletére.

— Guatemala kilépett a Népszövetségből. Genfből jelentik: Guatemala állam — lejárva a kétévi várakozási idő, — véglegesen kilépettnek tekinthető a Népszövetségből.

— Mimi Tereanu és J. Teban nagy modern táncestély. Tegnap este tartották meg a clujai Davila Színházban Mimi Tereanu és J. Teban nagy modern táncestélyüket. Az előadást majdnem zsúfolt ház nézte végig és a közönség lelkesen ünnepelte a táncospárt. Mimi Tereanu, aki most mutatkozott be városunk közönségének önálló estély keretében, a színpadon lehetetlenségüléssel mellett nagy táncművelésű lett bizonyos. Csizoltsága és a kitűnő külföldi iskola állandó megnyilvánulásai messze kiemelik a műkedvelő urileányok közül a hivatásos táncosok legjobbjai közé. Mimi Tereanu, Tereanu pénzügyi vezérfelügyelő leánya, megérdemelt, szép sikert aratott. J. Tebant, a magyar szintársulat volt táncmesterét a közönség pedig úgy fogadta, mint egykori kedvencét.

— A francia kormány ajándéka a román kulturális szervezeteknek. Bucurestiből jelentik: A francia követség tegnap ünnepélyes keretek között adták át a francia kormány ajándékát a román kulturális intézményeknek. Az ajándék a mai francia intellektuális képviselő írók műveiből áll. Számos könyvet kapott a patriarkia, az akadémia, a Carol-alapítvány, a műgyűjtemény, stb. Az ünnepélyes akciónál jelen volt többek közt Balan püspök nemzeti nevelésügyi miniszter is, aki meleg szavakkal válaszolt Adrien Thierry francia követnek.

— Egéből hullott arany. Newyorkból jelentik: Mexikóban néhány hét előtt meteorok hullott le. Hosszas keresés után egy közeg határában, több méter mély gödörben megtalálták. Sulya két kiló volt. A követ tudományos vizsgálatnak vetették alá és azt a meglepő felfedezést tették, hogy a meteorok anyaga csaknem teljesen szinarany. A rendkívül érdekes felfedezés igazolja, hogy a világegyetem anyaga egységes és az összes égitesteken éppen úgy előfordul az arany, mint minden más anyag, ami a földön található.

UJ KELET Legújabb hírek

A vádbeszéd konklúziói

(ötödik oldali cikkünk folytatása.)

Főleg katonai puskákat találtak, amelyeket egyesek a földre ástak el. Miért voltak elásva, ha nem lázadás céljaira kellett szolgálniok.

Itt volt azután a Moja-Marin légionárius hadtest megszervezése, előléptetési és büntetési rendszabályzattal. A vádlott egy tizezer tagban limitált szervezetet teremtett magának és katonai fegyvelm alá helyezte. Ez a szervezet bármely pillanatban alkalmas adhatott az állam rendjének megzavarására. E hadtest tagjainak eskümintája a következő volt: „...Ez nem lesz más eszmenyünk, mint, hogy az Isten adja meg a boldogságot, hogy meghaljunk szétmarcangolva és elkínözva az igazság szikájáért, amely tudjuk, hogy bennünk van s amelynek megvédésében bírokra kerül a sötétség uralkodó hatalmaival életre és halálra. Készen állók a halálra. Esküszöm!”

Honnan volt a negyvenmillió

— Néhány megjegyzést akarok még tenni a szervezet anyagi eszközeire vonatkozóan. Ha minden pártnak nagy pénzforsókra van szüksége, a Codreanu szükeletei annál is jelentősebbek voltak, mert a vasgárda sajátos módszereket alkalmazott, melyek különleges kiadásokat igényeltek. Az okmányokból kiderült, hogy a tagsági díjakból nem folytattak be nagyobb összegeket. Egy egész vidék két hónap alatt 15 ezer lejt fizetett be mindössze. Nyilvánvalóan más nagyobb pénzforsók fölött rendelkezett.

Kértem a szervezet irattárát, de Codreanu nem akarta bemutatni. Találtunk egy feljegyzést negyvenmillió lej felhasználásáról. Az aktákból kiderül különböző alapok elkendőzése.

Ezek a körülmények gyanus fényt vetnek arra az emberre, aki külföldi szervezetekkel tartott kapcsolatokat, titkos állami okmányokat őrzött meg és lázadást készítette elő.

A konklúziók

— Ezek a tettek és azoknak törvényes minősítése. Nyugodt lelkiismerettel mondhatom, hogy erőmhöz mérten a törvény szigorú tiszteletben tartásával megtettem kötelességemet, mint képviselője a társadalomnak, amelyet normális életében súlyosan megzavart az itt álló vádlott. Az önké feladata most már, elnök ur és tisztelt katonai törvényszék, hogy teljes szigorúsággal alkalmazzák a megérdemelt büntetést a vádlottal szemben, aki az annyi áldozat árán megteremtett állam rendjére mélyen káros akcióival meg akarta törni a nemzet nyugalmának és fejlődésének vonalát. Az erkölcsi bizonyítványok, amelyeket egyes tanak — javarészt az általa vezetett szervezet volt tagjai állítottak ki a vádlott számára — nem befolyásolhatják az önké integritását és nem érintik a példaadás szükségességét sem. Az idők, amelyekben élünk, a nem éppen kedvező nemzetközi körülmények előírják valamennyiünk számára, akik csakugyan románul érzünk, hogy egyesítsük erőnket harmónikus együttműködésben, nem pedig hogy megzavarjuk gyászos akciókkal és dicsvágyalkal az egészséges utat, amelyen vezetőink haladtak.

— Konklúzióképpen kérem tehát, hogy alkalmazzák a büntetőtörvénykönyv 191. szakaszának 1 és 2. a 209. szakaszának 4-ik pontját, valamint a 210. szakaszban előírt büntetést.

A 191. szakasz 1 és 2. pontja áruháznak minősíti titkos okmányok megszerzését, megszerzését és tárolását és

ozt a büntetést 5–25 évig terjedő kényszermunkával sújtja.

A büntetőtörvénykönyv 209. szakaszának 4. pontja a társadalmi rend elleni cselekvés büntetést minősíti és azt 3-tól 7 évig terjedő börtönnel bünteti, míg a 210. szakasz a lázadás büntetése ir elő 7-től 10 évig terjedő fegyházat.

Foto Friedmann

GYERMEKÉPÁNYKÉPESZ
REGINA MARIA 46.

Zöld asztalnál fogják megoldani a szudetanémet kérdést

Az angol kormány egy magasrangú tisztviselőjét megfigyelőként küldte Párizsba, Berlinbe és Prágába

Az események állnak, de a játék folytatódik tovább. Ezt a jótéket a teljesen fel nem oldott feszültségen kívül fokozza a spanyol kérdés újabb előtérbe toulása a benemavatkozási bizottság nagyfontosságú tárgyalásai következtében. A nemzetközi diplomácia figyelme pillanatnyilag inkább a benemavatkozási bizottság munkájára irányul és ezért a csehszlovák-szudetanémet kérdés krónikása ma nagyobb jelentőségű eseményről alig számolhat be. Mindenek előtt megtörtént Hoffmann és Bauer, a két szerencsétlenül járt szudeta német temetése minden rendezés nélkül. A sirnál először Konrad Henlein beszélt.

„Nem kellett volna meghalnotok — mert nem kerestétek a halált.”

Beszédeket mondottak még Kundt és Frank, szudetanémet képviselők. A szónokok közül egyedül Frank ütött meg harciasabb hangot. Erről is azonban csak a hivatalos német távirati iroda számol be. A sirra Hitler koszoruit a prágai német követséghez beosztott katonai és légügyi attasék helyezték el.

Csehszlovákiában a nap feszültségét elsősorban a prágai német követ megjeleneése Krofta külügyminiszternél fejezte ki. A követ az utolsó napok német határ sértései miatt tiltakozott. Amint a Havas közli a követ kormányra nevében kijelentette, hogy

a Harmadik Birodalom hatóságai megismétlődés esetén kénytelenek lesznek a legenergiusabb intézkedéseket tenni.

Krofta külügyminiszter az ügyvel kapcsolatosan őszinte sajnálkozását fejezte ki és kijelentette, hogy a kormány szigorú intézkedéseket tett hasonló esetek kiküszöbölésére. A csehszlovák hivatalos távirati iroda idevonatkozóan hangsúlyozza, hogy a külföldi sajtó Csehszlovákiával kapcsolatosan az utóbbi napokban számos céltalos, vagy hamis hirt terjeszt. Ugyanakkor megállapítja, hogy

az utolsó öt nap alatt 17 német katonai repülőgép jelent meg csehszlovák terület fölött és 16 gép repült a csehszlovák-német határ felett.

Mindenesetre megállapítható, hogy ezeknek a határsértéseknek nem volt meg az a visszhangja a világsajtóban, mint a pár csehszlovák gép német terület feletti megjelenésének.

A „határsértések” ügye is sima megoldást kapott tehát. A kérdés pacifikálódásának tendenciája mindinkább nyilvánvaló. Minden irányból olyan jelentések érkeznek, amelyek a kérdés zöldasztal melletti megoldására utalnak. Ebben az irányban a legerőteljesebben ma is Anglia dolgozott. Az alsóházban az interpellációs időt szintén a prágai helyzet uralta. Az első felszólaló Henderson munkáspárti képviselő volt, aki megkérdezte,

vajon nem tartja-e szükségesnek a brit kormány az intervenciót a budapesti és varsói kormányoknál is a békes megoldás elérése miatt.

Az interpellációra Chamberlain miniszterelnök felelt, hangsúlyozva, hogy a kormány budapesti és varsói követi útján ugy Magyarországnak, mint Lengyelországnak tudomására hozta, hogy szívesen látná, ha a két kormány békes magatartásával hozzájárulna a csehszlovákiai kisebbségek jogkörének békés kiterjesztése ügyéhez. Örömmel jelenthetem — mondotta a kormányfő — hogy

ez irányban mindkét államtól biztató és kielégítő feleletet kaptunk.

A következő interpelláló Mander képviselő volt.

Vajon nem lenne-e célszerű, — kérdezte, — ha a brit kormány felvetné a döntőbírói egyezmény alkalmazásának tervét, mint ahogy azt Locarnóban annak idején szerződésileg is megfogadták.

Ere már a felelet nem volt oly határozott. A brit kormány nem foglalkozott a kérdéssel — szót a válasz, — de megfontolás tárgyává tesszük. A sajtó viszont olyan angol kormányintézkedésekről tud, amelyek ha nem is ebbe az irányba, de feltétlenül a békés meg egyezés lehetőségeinek a legteljesebb kiaknázására céloznak. Ebben a vonatkozásban két jó forrásból vett hírral szolgálhatunk. Az egyik szerint

az angol külügyminisztérium egyik magas tisztviselőjét Párizsba, Berlinbe és Prágába küldi, aki élő szóval közli a három fővárosban lévő angol nagykövettekkel a szerda délelőtti angol minisztertanácsban elfogadott külpolitikai irányt a szudeta-német kérdésben. Ez a megbízott, Wilmail Strang sehol sem lép érintkezésbe a kormányokkal.

Célja a csehszlovákok és a németek közötti újabb incidensek megelőzése és a szudeta-német kérdés tartós megoldásának valóaváltása. A második hír a Reuter értesítése szerint csupán arról szól, hogy

az angol kormány megfigyelőt küld a szudeta-német vidékre.

Ussuski párizsi csehszlovák követ már tegnap hazaérkezett Prágába jelentéstételre, ma viszont Masaryk Jean, a londoni csehszlovák követ érkezett Prágába. Hír szerint mind a kettő közli kormányával, hogy

ugy Párizsban, mint Londonban a kisebb-ségi kérdés megoldásának elhúzódása

Utlevél és vizum nélkül Lengyelországból

Második kirándulás! Utvonal: STANISLAU, LEMBERG, WILNA, KRAKOVIA, és BELZA. Indulás: Junius 23-án. Ott tartózkodási határidő három hónap. Részvételi díj oda és vissza 2200 lej. 50% kedvezmény a CRF összes vonalain a határig. Részvevők korlátozott számban jelentkezhetnek. Jelentkezni csak junius 15-ig bezárólag lehet. Szükséges iratok: 3 db hitelesített fénykép, férfiaknak 51 éves korig katonai bizonyítvány és állampolgársági bizonyítvány. EXCURSIA ROMANEASCA Aut. Of. Nat. de Turism Centrala pt. Ardeal: 2205/938. Cluj-i fiókok: T. G. Masaryk 7. Telefon 2113. Cal. Reg. Ferdinand 11/a. Telefon 20-13. Satu-Mare: Katz iroda. Dej: Sellyey iroda. Jelentkezni lehet ezenkívül az összes vidéki fiókoknál.

rossz hatást tenne és érthetően fokozná Németország idegességét.

Ezzel függ össze az a körülmény, hogy Hodza miniszterelnök ma ismerteti a politikai vegyes bizottság előtt a londoni és párizsi kormányok magatartását a szudetanémet kérdésben. A Stefani jelentése szerint valószínű, hogy határozatot egyelőre még nem hoznak a nemzetiségi statutum megvitatása érdekében való összehívására a képviselőháznak. A megbeszéléseket mindenestre folytatják. A Havas ügynökség szerint Berlinnek is ez a kívánsága. Minden jel arra mutat, hogy Henlein a német kormány javaslatára mostantól kezdve igyekezni fog minden lehetőséget kiaknázni, amit a csehszlovák demokrácia nyújt és nem fog visszariadni attól, hogy pártjának parlamenti számarányára hivatkozva a kormányban való részvételt igényelje. Berlin szerint öt tárca mindenképp megilleti.

Berlin különben higgadt. Nem akarnak határidőt szabni a fejlemények számára, viszont résen állnak az ellenfél minden esetleges hibájának a kiaknázására.

A határellenőrzés életbeléptetéséről számított 30 napon belül meg kell kezdeni a spanyolországi önkéntesek eltávolítását

London, május 26. A benemavatkozási bizottság mai ülésén a külföldi önkénteseknek Spanyolországból való eltávolításáról és az ellenőrzés helyreállításáról tárgyaltak. Jelen voltak az ülésen a tagállamok megbízottjai Maaski szovjetköveten kívül, akit Kagan követtségi tanácsos képviselt. A delegátusok birtokában vannak a múlt héten kidolgozott javaslatokra kormányalkótt kapott válaszok-

nak. A javaslat szerint, amennyiben a francia-spanyol és portugál-spanyol határok lezárását követő 30 napon belül az önkéntesek eltávolítása nem veszi kezdetét, a francia kormány jogában lesz visszavenni szabadságát. Ezt a határidőt esetleg meg lehet hosszabbítani 12 nappal. A tervek szerint az önkéntesek eltávolítását kategóriákban fogják végezni.

Beck lengyel külügyminiszter stockholmi tárgyalásai

Stockholm, május 26. (Rador.) Sandler külügyminiszter vacsorát adott Beck lengyel külügyminiszter tiszteletére. A kormány számos tagja, a diplomáciai kar és más személyiségek voltak jelen. Sandler pohárköszöntőjében üdvözölte Becket, ki nek látogatása módot nyújt a nemzetközi helyzet megtárgyalására. Meggyőződésének adott kifejezést, hogy Svédország és Lengyelország külpolitikájukban azon aka-

ratuk mellett, hogy minél őszintébben közreműködjenek az európai béke fenntartásában.

Beck azon meggyőződését fejezte ki, hogy a két ország viszonya mindenkor baráti lesz és ki fogják venni részüket a Balti tengeren való biztonság létkörének megteremtésében, továbbá, hogy egyik ország sem fogja elősegíteni Európának felosztását.

Szabadlábba került Tudor Bugnariu

Sibiu, május 26. A sibiu katonai törvényszék Davideanu ezredes enökletével ma tárgyalta a büntett feldicsérésével és demonstratív tüntetéssel vádolt Tudor Bugnariu tanár perét.

A tanuk nem jelentek meg, de felolvasták Maniu Gyula és Petre Groza volt miniszterek nyilatkozatait. A vádat Bacanu őrnagy katonai ügyész képviselte, a védelmet Traian Rebreanu cluj-i ügyvéd látta el, aki számos érvt sorakozta-

tott fel a vádpontokkal szemben. Három és félórás tárgyalás után a bíróság visszavonult, majd 40 perces tanácskozás után kihirdette ítéletét. Ennek értelmében Bugnariu tanárt bűnösnek találták a büntetőtörvénykönyv 328-ik szakaszában foglaltak alapján kihágás feldicsérésében. A többi vádpontot a tanács elejtette. A kiszabott 10 havi börtönbüntetésbe a vizsgálati fogságot beleszámították és ennek alapján Bugnariu tanárt azonnal szabadlábba helyezték.

FRATERNITAS R. T. CLUJ NYOMASA

BUN DE IMPRIMAT

Taxa posta
plătută în n
No. 224718/4

Re
SZ

A szíriai köszönőle

Jamil Mardas
velet intézett a
ségeink, amely
ják legmelegebb
elő szíriai zsidó
küldte a szíriai
a károsultak kö

Valóban neme
küldemény az A
részéről. Nem
cselekedet is. M
a zsidók, bárhol
sem feledkeznek
akkor sem, hogy
velük ugy, mint

Az Amerikába
mas távolság
Mégis érzékeny
mennyre, ami ott
réfa híren kiví
hogy Szíriából t
az irányítása, a
tömunka megse
ütötte fel földis
és itt van a ter

Az árvizkata
lenes főhadiszáll
függés. De ősz
terelnök közöni
előja között. A
amerikai, hanem
a miniszterelnö
ltilkai színezete
a miniszterelnö
mufti Szíriájá
az arab nép
olyan ellensége
Palesztinában,
mesterkedések
születség.

Kielégítő végződte gazdaság

London, máj
sén Attlee ör
párt vezére m
nököt, nyilatko
gazdasági tárg
Chamberl
dek, hogy köz
lehető legkie
be, három eg